

IOSEPHUS LÖW

DE CAUSIS « HISTORICIS » BEATIFICATIONIS
NOSTRORUM SERVORUM DEI BREVIS COMMENTATIO

Cum inter Causas Beatificationis nostrorum Servorum Dei nonnullae inveniantur, quae ad Causas « historicas » pertineant, non erit incongruum paulum de illis in nostro *Spicilegio historico* disserere, quin tamen tractatum ex omni parte absolutum proponamus (1). Rem potius brevioribus capitulis absolvemus, incipientes a quibusdam notionibus generalibus et gressum facientes versum argumentum nostrum proprium.

Priusquam vero argumentum nostrum, sat complexum, enodemus, brevem iuvat proponere conspectum rerum tractandarum. Hac ergo divisione utamur :

1. De sanctitate « heroica ».
2. Quomodo ad certum redigi possit, Servos Dei virtutes heroicis exercuisse, id est, vere sanctos fuisse?
3. De testibus in Processibus ad Beatificationem vertentibus.
4. De Articulis et Interrogatoriis.
5. De Causis « antiquis ».
6. De Sectione Historica S. Rituum Congregationis et de Causis « historicis ».
7. Quomodo Causae historicae pertractandae sint.
8. De Sectione Historica notitiae variae.
9. De Causis nostris conspectus summarius.
 - A. Conspectus generalis Causarum nostrarum.
 - B. Tabulae speciales.

(1) Qui accuratiorem instructionem desiderat, in *App.* II (Bibliographia) varia poterit invenire opera quibus optata impetrabit.

10. De Causis nostris historicis in genere.
11. De singulis Causis nostris historicis.
12. Conclusio.

Appendix I. Documenta circa Causas «antiquas» et «historicas».

Appendix II. Bibliographia selecta et notis referta.

I. DE SANCTITATE «HEROICA»

Si abstineamus a martyribus (2), de quibus in nostra commentatione non loquemur, fundamentum Causarum Beatificationis et Canonizationis est omnium christianarum virtutum exercitatio «heroica», seu breviter sanctitas «heroica». Notio sanctitatis «heroicae» non semper eadem fuit, immo his ultimis decenniis, et praecise a pontificatu Benedicti XV et Pii XI profundius investigata et explicata est.

Cum, sub saeculis V-IX circiter, populi barbari in orbem ecclesiae catholicae ingressi fuerint (3), rudes illi ac simplices homines sanctitatem in miraculis potius strepitantibus et in actionibus insolitis agnoscere maluerunt. Ex quo vero tempore ius et officium declarationis canonicae sanctitatis («Canonizatio») ab episcopis localibus ad ipsam Sedem Apostolicam transivit (sub saeculis X-XII circiter), et cum interea indagazione quoque theologico-scholastica melius clariusque determinaretur natura et hierarchia virtutum, ac simul methodus iuridica, qua ad Canonizationem perveniretur, diligentius et subtilius evolveretur, magis magisque ipsa sanctitas eminens («heroica») seu omnium christianarum virtutum eximia exercitatio ut verum et principale fundamentum Canonizationis agnita est.

Saeculis XIII-XV studium, examen et iudicium processuum Canonizationis ordinarie a Commissariis pontificibus (saepe a tribus Cardinalibus) et in Concistoriis publicis absolvebatur; nec mirum quod deficiente instituto stabili cum probatis et definitis traditionibus, in pertractandis Causis Canonizationum illius epochae nondum schema ex omni parte absolutum observatum fuerit. Cum

(2) Cfr René AIGRAIN, *L'Hagiographie. Ses sources, ses méthodes, son histoire*, Paris, Bloud & Gay, 1953, ubi habetur ampla bibliographia; hic describuntur opera summi valoris de hac re P. is H. DELEHAYE. - Vide etiam LEBRETON-ZEILLER (3^a ed. ital., curâ P.A. FRUTAZ), *La Chiesa primitiva*. Torino, Editrice SAIE, 1958, passim, et spec. pp. 515 ss.

(3) In App. II (Bibliographia) indicantur etiam opera vel studia quae ad historiam cultus et instituti Canonizationis (Beatificationis) pertinent. Ceterum, meliores libri quae historiam Ecclesiae medii aevi pervulgant, etiam de cultu Sanctorum illis temporibus quodammodo agunt.

vero inter saeculum XV Auditoribus Rotae romanae, ex vetusta traditione in subtilitatibus processuum canonicorum versatissimis, pertractatio quoque processuum Canonizationis demandata fuisset, mox methodus magis systematica in illis examinandis et diudicandis vigere coepit. Notatu dignum, eodem tempore terminum *technicum* virtutis «heroicae» primum apparuisse, quasi fuisset species quaedam mensurae, ad dignoscendum in quo gradu et in qua amplitudine singulae virtutes in vita herois christiani persistissent.

Anno tandem 1588 Sixtus V, in disponendo novo et rationali modo Curiam romanam, constituit etiam S. Rituum Congregationem, cui praeter ea quae proxime ad cultum divinum pertinent, totam Causarum Canonizationis tractationem commisit. Non multo postea partes Auditorum Rotae plene ad S. Congregationem transierunt; sequentibus vero saeculis, a variis Summis Pontificibus, maxime ab Urbano VIII, prout experientiae factae expostularunt, totus ordo praeparationis, examinis, studii et pertractationis Causarum in subtiles normas elaboratus est, et postea, nostris diebus, dum Codex Iuris Canonici confectus est, in 142 canonibus succinctim depositus est (can. 1999-2141); nec defuerunt, absoluto Codice, istic et illic, minores innovationes et determinationes. Canones supradicti utique loquuntur de «heroicitate» virtutum, quin tamen exhibeant eius notionem.

Subvenit nobis Benedictus XIV, antea Prosperus Lambertini, qui, in S. Rituum Congregatione per plurimos annos ab imis quasi servitio praestito, praecipue ut Promotor Generalis Fidei, adeo profundas sibi omnium negotiorum in Causis Sanctorum occurrentium cognitiones acquisivit, ut maximum illud opus plurimum voluminum edere potuisset, cui titulus: *De Servorum Dei Beatificatione et Beatorum Canonizatione*, verum totius rei tam multiplicis armamentarium iuridicum, historicum, practicum, quod nostris quoque diebus cum fructu consulitur. Ipse Benedictus XIV libenter in sermone, Congregationi Rituum proprio, simpliciter «Magister» vocatur (4).

Videamus igitur, quid «Magister» de virtute «heroica» doceat. Sua est notio illa, quae in S. Rituum Congregatione, traditione ab Auditoribus Rotae accepta, penitus elaborata, in communem possessionem scriptorum rei theologiae et asceticae transivit. Ve-

(4) Breviter strictimque de Benedicto XIV actum est recenter in *Enciclopedia Cattolica* II, Città del Vaticano [1949]: Giuseppe POU Y MARTÍ, *Benedetto XIV, Papa*, col. 1281-1283, et Livario OLIGER, *Benedetto XIV, Canonista*, col. 1283-1285. RP Oliger breves ac accuratas notitias dat de magno opere classico a nobis nominato.

rum enim vero malimus definitionem Benedicti XIV descriptionem potius nec simplicem nominare; eccillam :

Virtus christiana, ut sit heroica, efficere debet, ut eam habens, operetur expedite, prompte et delectabiliter supra communem modum, ex fine supernaturali et sic sine humano ratiocinio, cum abnegatione operantis et affectuum subiectione (5).

In hac « Magistri » definitione descriptiva notari potest quaedam contradictio : « operetur... *delectabiliter*... cum *abnegatione* operantis »; sed magis illud : « *supra* communem modum », quod adeo quasi ut nota propria « heroicis » virtutum sumitur, ut ex theologorum communi doctrina virtus « heroica » a virtute christiana « simpliciter perfecta » distinguatur externo quodam candore splendifluo, seu ex eo, quod sit actio « extra » ordinaria, excedens scilicet ordinarium modum (vocabulum « ordinarius » hic sumitur cum plena significatione, igitur « in pleno ordine », et ideo « bene et perfecte » factum); vel aliis verbis, virtus heroica consideratur tamquam gestum quoddam *singulare et insolitum*, quod directe hominum *admirationem movet*.

Talis notio virtutis heroicæ longe lateque pervasit campum theologicum, asceticum, practicum. Virtus heroica computabatur ut *exceptio* ab ordinaria via et vita christianæ perfectionis, et ideo ut res rara et speciosa. Heroicitas igitur virtutum ut *privilegium* quoddam peculiare considerabatur, quod *paucis* tantum electis elargiretur. Imago ergo Servi Dei ad Beatificationem proponendi (sicut et Beati aut Sancti) necessario variis et multiplicibus « heroicis » exornanda esse putabatur. Hagiographia pervulgata biographias heroum suorum factis, gestis, dictis extraordinariis, mirabilibus mirandisque, adimplendas esse censuit. Postulatores Causarum in praeparandis processibus facile periculum subierunt, mira prae solida virtute intromittendi. Universim, quod peius erat, fideles cultiores ipsique sacerdotes et religiosi ab adipiscenda virtute « heroica » seu vera sanctitate consummata quasi perterriti sunt, quam paucis reservatam esse audiebant, legebant, credebant. Neque defuerunt Causae Beatificationis, in quarum tractatione ex interpretatione traditionali et currente naturae virtutis heroicæ difficultates movebantur et dilationes exoriebantur ex eo promanantes, quod aliquae S. Rituum Congregationis competentes personae vitam cuiusdam Servi Dei « ordinaria » tantummodo sanctitate instructam esse praetenderent, cum solita mira et spectabilia plus

(5) BENEDICTUS XIV, *De Servorum Dei Beatificatione...*, ed. Prato, vol. III (1840) p. 222 - Lib. III, Cap. XXII, n° 1. - Vide etiam in *App.* II (Bibliographia) sub an. 1933 (2), HOFMANN, *Die heroische Tugend*.

vel minus defecissent. Ex earundem Causarum iniqua condicione, at multo magis ex consideratione communis illae et diffusae persuasionis de *singularitate* virtutis heroicae seu verae sanctitatis et perfectionis christianae, clara nascebatur necessitas auxilium reperiendi illis malis — talia enim esse reapse coeperunt.

Inter multa et grandia merita, quorum causa mundus catholicus debitor est gratitudinis erga Summum Pontificem Benedictum XV (1914-1921), non ultimum, sed fere ignotum, hoc est, ut una cum tunc Secretario S. Rituum Congregationis Alexandro Verde, postea Cardinali (6), doctrinam currentem circa virtutes heroicas, ad genuinam veritatem reduxerit.

Tunc mos erat lectionem decreti heroicis virtutum cum certa solemnitate circumfulgere: lectum fuit a Secretario Congregationis Rituum, praesentibus Summo Pontifice, numerosis praelatis et multitudine fidelium, qui cum persona Servi Dei, de quo agebatur, peculiari iungebantur necessitudine; lectione vero peracta, Papa ipse sermonem proferre solebat, occasione appropriatum (7).

Talem ergo nacti opportunitatem — legendum occurrebat decretum de heroicis virtutum Servi Dei Ioannis Bapt. a Burgundia OFM (9 I 1916) — Secretarius A. Verde in textu decreti et Benedictus XV in sequente allocutione, concordatis propositionibus, de intima natura sanctitatis, i.e. de heroico exercitio virtutum ex parte eiusdem Servi Dei disertis verbis sententiam edixerunt.

A. Verde his utebatur verbis:

Constare [*Servum Dei*] ... quae pro sui status condicione propria erant, sancta inviolateque, ad obitum usque, adimplevisse munera (8).

Fortioribus clarioribusque verbis Benedictus XV institit:

Sanctitas proprie consistit in sola conformitate cum divina voluntate, expressa *in continua et exacta adimplerione officiorum proprii status* (9).

(6) Alexander Verde, *27. III 1865, Sant'Antimo, dioec. Aversa, prov. Caserta; sac. 31 III 1888. - In S. Congregatione Rituum, minoribus perfunctus officiis, tandem Generalis Fidei Promotor et postea Congregationis Secretarius factus est, ita ut Causarum pertractationem perdiscendo exhauriret; demum, 14 XII 1925 S. Rom. Ecclesiae Cardinalis creatus est, multarum Causarum patronus vel, uti publice dicitur, Ponens seu Relator. † 29 III 1958.

(7) Vide ex.gr. *Spic.hist.* 7 (1959) 5-12, ubi allocutionem S. Pii X rettulimus quam habuit die 24 I 1909, postquam perlectum fuit Decretum super miraculis S. Clementis M. Hofbauer pro Canonizatione, simulac Decretum quo statuitur « tuto procedi posse » ad Beatificationem nunc S. Ioannae ab Arcu.

(8) AAS 8 (1916) 13.

(9) Verba laudata exscriptimus ex opere *Sermonum Summaria ac Documenta*, cura Postulationis gen.lis OCD edito, p. 10. - Vide *App.* II (Bibliographia) sub 'an. 1949 (2).

Sapientissima ac salutaris haec doctrina, genuinae notioni heroicis plane concurs, proximis annis a sollerte et expertissimo Secretario A. Verde — datis occasionibus libenter arreptis — constanter prosecuta et amplius exposita fuit, Summis Pontificibus Benedicto XV et Pio XI plane ac plene consentientibus et comprobantibus.

Nostri esse non potest, hic colligere omnia, quae ad argumentum quoquo modo pertineant; sufficiat pauca quaedam maioris momenti attingere.

Imprimis notanda veniunt quae idem Mons. Verde, occasione declarationis circa heroicis virtutum Servi Dei Antonii Maria Gianelli, episcopi de Bobbio (Italia, prov. Piacenza) an. 1951 canonizati, copiose exposuit (agebatur de Causa, ob difficultates oppositas heroicis virtutum propter assertum defectum «*extraordinarii*» nimis aequo dilatorie pertractata):

Neque in heroicis diiudicandis virtutibus incertum fas est haerere atque ancipitem... eo quia singularia desint gesta (insolita atque extraordinaria desiderantur facta), quae stupore percellant hominum mentes... Ad elicienda facta mirabilia et insolita opus est idonea occasione. Sed idonea haec occasio, ut plurimum, rara, ab hominis arbitrio non pendet, neque persecutiones, e.g. neque pestes neque terrae motus excitari pro libitu possunt;... ideoque, si in istiusmodi factis constitueretur sanctitas, necessario consequeretur sanctitatem ipsam non pendere ab hominis voluntate, quod est absurdum. [*Sed quid de verbis Magistri « supra communem modum »? - In his non includitur*] substantia heroicis, [*sed indicant simpliciter*] proprietatem accidentalem, ex comparatione ducta, ita ut aliquid absolutum praecedere debeat in quo heroicis fundetur, ut in martyribus; in ceteris vero habetur in fidei et continuata praeceptorum custodia, una cum exacta eorum omnium, quae proprii muneris sunt, observantia. Homo enim propter naturam in hoc ordine rerum a peccato originali sauciatam, moraliter non potest uniformiter et invariabiliter longo tempore agere (10).

Alium quoque casum huiusmodi praeterire non possumus: subiectum enim, de quo disceptatum est, noster Servus Dei Ioannes Nep. Neumann erat, episcopus olim de Philadelphia (USA, Pennsylvania), cuius Causa similes subierat vicissitudines sicut illa iam memorata episcopi Gianelli. Quid enim «*heroici*», aiebant oppositae, qualiscumque episcopus agit, qui munus sibi creditum strenue et fideliter adimplevit? Nihil aliud fecit quam officium commissum debite excolere. Omnis bonus episcopus hoc facit: ergo omnis bonus episcopus esset «*canonizabilis*». Insistent

(10) AAS 12 (1920) 170.

defendentes : verum, si episcopus officium suum non solum simpliciter et communiter « bene » expleverit, sed si pleno sensu incessanter et indeficienter ac absolute fideliter, per annos et annos, onus suum quotidie patienter portare perseverat, tunc ordinem « ordinarium » excessit et « heroicum » attingit. Sed, audiamus ipsum decretum de casu nostro eloquens :

Quod praeclara haec super heroicis venerabilis Servi Dei Ioannis Ne-pomuceni Neumann virtutibus Causa, quae perdifficilis visa fuerat solutionis, quaeque idcirco omnem fere spem progrediendi ad ulteriora deponere fuerat coacta, intermissum resumere potuerit actorum cursum eoque subinde adduci, ut optatum sortita iam fuerit exitum, hoc intrinsecae suimet bonitati acceptum in primis ipsa debet referre, postmodum autem Sanctissimo Domino Nostro Benedicto Papae XV.

Qui inde a primo, quem, post promulgatum decretum super heroicis virtutibus venerabilis Servi Dei Ioannis Baptistae a Burgundia, habuit, sermone, et alias deinceps, prout opportune monebat locus, in causis nominatim item super virtutibus venerabilium Servorum Dei Antonii Mariae Giannelli et Marcellini Iosephi Benedicti Champagnat, quid sit, in quo christianorum virtutum consistere debeat heroicitas, Angelici Doctoris maxime in-nixus doctrina, et Benedicti XIV, sacri huius fori magistri, Suique in Bononiensi sede et in Petri cathedra, immortalis memoriae Praedecessoris, fretus auctoritate, e proposito est persecutus; ex eisque, quibus heroica virtus coalescit, elementis, quodnam praecipuum sit habendum adeo, ut sine illo nulla dari possit heroicitas, enucleavit posuitque in aperto; illudque in una dumtaxat situ sit oportet fideli, iugi et constanti proprii status munerum et officiorum perfunctione. Quumque praefato potissimum ex capite ista, quae super heroicis pariter virtutibus, abhinc decennium et ultra, inita fuit disceptatio, in non paucas inciderit difficultates dissentientesque experta fuerit amplissimos sacri huius Ordinis suffragatores, optime se gessit egregius, quem causa nacta fuit, Patronus, cum quae, tam claro tamque excelso admoto et praelucente lumine, commonstrata sibi fuerat, eam animo magno, confidenti et alacri ingressus est viam. Haec namque, dum in altera praeparatoria Congregatione ad ulteriora pandidit aditum, in postremo, quod proxime subsecutum est, certamine peperit victoriam; quandoquidem quae duo, sive circa probationum instructum sive circa totius Causae summam, praestanda erant, haec praestitisse dicendi sunt actores.

Sane, quae in medium proferuntur probationes, dotibus a iure requisitis esse praeditas, clare, distincte et explanate iidem ostendere, quippe qui oblatam sibi nullam siverunt elabi occasionem, quin caute patienterque, semel iterumque adnotarent, facta, quae paulo ante describenda curaverant, ab oculatis enarrari testibus, eisque auritos quandoque accedere nec non documenta, sicut nempe statuunt iubentque conditae leges. Hac via et ratione iustum atque legitimum causae praesto esse iuridicum fundamentum, planum facere dum sategerunt illi, insimul ad heroicarum virtutum, de quibus in praesentiarum agitur, necessariam accurandam probationem animum viresque

suas converterunt. Quo autem facilius quis posset aequo iustoque pretio singula aestimare facta, quae iudicialibus consignata sunt tabulis, hoc aptissimum ipsis visum est consilium, illudque propterea exsecuti constanter fuerunt; videlicet res a Dei Famulo gestas sic distribuere, ut unicuique vitae stadio variisque ab eodem susceptis et adimpletis muneribus officiisque propria responderet peculiaris quaedam factorum series. Quod quidem quantum contulerit ad rectum de heroicitate virtutum exercendum iudicium, exinde dignoscere fas est fermeque dimetiri, quod scilicet necessitate quadam factum sit, ut, nonnisi habita ratione circumstantiarum, iudicium ipsum, prout eiusdem fert flagitatque natura, instituere datum fuerit atque absolvere. Ex eadem insuper inita servataque disceptationis methodo illud etiam percommode contigit, ut perspicuum quoque fieret, quae quotque in christianae perfectionis itinere, quod mature admodum venerabilis Ioannes Nepomucenus arripuerat, de die in diem, de virtute in virtutem fecerit ille progressionem; in ista enim animi comparatione, qua quis movetur ad perfecte agendum, omnem manifesto se prodere heroicam virtutem, communiter theologidocent atque sacrorum canonum interpretes; accommodateque suadent haec celebris Rosignolii verba: *Ratio conservandae virtutis est eius perpetuus usus et exercitatio; est enim virtus talentum illud evangelicum, quod nullo modo otiosum relinqui permittit Deus. Quare, ut obeantur virtutum officia, summo opere vigilandum est, omnisque, quae offertur, occasio, avidè arripienda; siquidem in virtutis curriculo qui non pergit, regreditur* (apud Benedict. XIV, lib. III, cap. XXI, num. 11).

Ita, allatis iterum et prope probeque inspectis Famuli Dei actionibus et operibus, eorumque agnita praesertim et congrua statuta aestimatione, iuxta criteria a Benedicto XIV aliisque scriptoribus in hac peculiari rerum disciplina peritissimis, tradita, nedum, contra atque prima fronte videri potuit, planam et expeditam sese perhibuit causae huius diiudicatio, verum et, quibus eadem intus pollebat et pollet, emergerunt apertamque in lucem prodierunt praestantia atque dignitas. Quamobrem, huc quum deductus sit sermo, benemerentissimae Congregationi Sanctissimi Redemptoris licet gratulari, utpote quae, recentior potius quum esset aetate, praeter Parentem legiferum Ecclesiaeque Doctorem, virum nomine et sanctitate celeberrimum, Alfonsum Mariam de Ligorio, duobus quoque suis gloriatur alumnis, quibus supremi Sanctorum iam decreti sunt honores, sanctis nimirum Gerardo Maiella et Clemente Maria Hofbauer, aliisque non paucis ex eadem legiferi Patris disciplina profectis eiusque spiritu imbutis et eruditis, quorum penes sacram rituum Congregationem beatificationis agitantur Causae, eosque inter venerabilis exstat atque eminent Ioannes Nepomucenus Neumann, cuius de heroicis virtutibus, plures ante annos, institutae quaestioni strenue invicteque decertantes, bene adiuvante Deo, evicerunt actores, ut tandem finem imponeret generalis, quae, die vigesima nona superioris mensis, coram Sanctissimo Domino nostro coacta fuit Congregatio (11).

Fidelitas ergo ac perseverantia continuata, perfecta, quam forte omnino silentiosa, rebus, factis, dictis insolitis et peculiaribus carens, essentia est virtutis heroicæ, virtutis scilicet «supra communem modum» exercitatae. Id ergo, quod virtutem heroicam supra virtutem ordinariam superelevat, est eius exercitium, super omnes dierum, circumstantiarum, proprii animi affectuum undas, fluctus et refluctus, intrepidum, indesinens, vere arduum : ordinaria et quotidiana *extraordinarie*.

Hic nobis in mentem venit notum illud Pii XI frequens proverbium : « Il terrible quotidien ! » — « Quotidianum illud terrificum ». Sagax ille et doctus rerum ponderator propriam experientiam ponderis aestusque, quos series dierum interminabilis in gravissimo munere inexorabiliter omni die sibi imponebant, arguto illo dicto subtiliter significare intendit : habuit rationem, edixit sententiam.

Hoc carum sibi proverbium, hanc comprobata sibi experientiam commoventibus verbis publice exposuit nota illa allocutione, quam habuit occasione lectionis decreti super heroicitate virtutum Fratris Benildis, Scholarum christianarum sodalis, cuius vitae status ac condicio hoc necessarie effecit, ut «quotidianis» tantum humilibusque virtutibus, si ita loqui licet, vixerit. Haec allocutio habita est die festi Epiphaniae Domini an. 1928; eius primam partem in *Appendice* I doc. III transscribimus, ne per textus longitudinem expositio currens nimis aggravetur.

Nemo sane, qui Pii XI profundissimum sensum religiosum in officiis sublimis muneris sui persequendis animique firmitatem ac constantiam ad ultimum usque inspexerit, mirabitur, eum in diiudicanda virtutum heroicitate eandem prorsus persecutam fuisse viam ac praedecessor Benedictus XV. In aliis quoque allocutionibus, quas Pius XI occasione publicationis decretorum super heroicitate virtutum Servorum Dei ad praesentes habuit, non raro invenies similes elocutiones, iudicia et sententias de natura perfectionis seu sanctitatis christianae, vel de proprietatibus virtutis heroicæ sicut illas Benedicti XV. In hac vero sede nobis fas non est, ulterius in re commorari.

Nunc vero huius primae partis argumentum breviter convenit reassumere : ratio principalis, cur quisquam ad Beatificationem et subsequenter ad Canonizationem proponi et pervenire potest, est fundamentaliter *sanctitas vitae* seu *perfectio christiana personalis*,

quam quisque usque ad exitum vitae attigerat; haec vero agnoscitur et diiudicatur, non ex operibus miris, extraordinariis, specularibus (quae concomitanter possunt adesse), sed *ex exercitio virtutum christianarum in gradu heroico*. Haec autem virtutum «heroicitas» consistit essentialiter in *quotidiana, strenue continuata adimplerione officiorum proprii status*, quibus subiectum fungitur.

Si talis virtutum heroicitas in subiecto Servo Dei probari potest iuxta normas canonum Iuris canonici, i.e. mediante pertractatione «Causae» apud S. Rituum Congregationem, eâdem heroicitate legitime proclamata, et si superveniant miracula ad eiusdem Servi Dei intercessione impetrata et canonicè recognita, via aperta est ad maximam gloriam, quam Ecclesia homini christiano tribuere potest, ad Beatificationem nempe et, post alia nova miracula, ad Canonizationem.

Notetur denique uti corollarium huius primae partis, ex notione correcta virtutis heroicæ derivandas esse non paucas conclusiones practicas pro theologia virtutum, magis pro theologia ascetica, maxime vero pro institutione populi christiani in cognitione, amore et appetentia sanctitatis seu perfectionis christianae, quæ sicut omnibus est proposita, omnibus patet; sanctitas certo diversa, videlicet secundum proprium statum, aetatem, sexum, conditionem vitae. Meminerint hoc quoque hagiographi moderni, quorum adhuc non pauci propter exaggeratam interpretationem virtutis heroicæ, damnosam convictionem fovebant et fovere continuant, sanctitatem christianam *paucorum esse privilegium* et consistere in rebus stupendis, miris at certo extraordinariis, inclusis omnium generum miraculis, gratiis et donis, communi christiano praeclusis. Nec ultimo, correcta virtutis heroicæ notio multum iuvabit tum Causarum Postulatores in parandis et prosequendis Processibus, tum ipsos S. Congregationis Rituum Consultores et Praelatos officiales aliosque (advocatos, procuratores) quibus competit de iure, iudicium parandi vel ferendi super heroicitate virtutum Servorum Dei (12).

2. QUOMODO AD CERTUM REDIGI POSSIT,

SERVOS DEI VIRTUTES HEROICAS EXERCUISSE, ID EST, VERE SANCTOS FUISSE?

Quoniam sanctitudo (perfectio christiana *personalis*) i.e. existentia virtutum heroicarum, vel quod idem est, exercitium virtu-

(12) Non possumus hic rationem habere quaestionum circa essentiam sanctitatis in homine christiano, quæ his temporibus agitantur ab iis qui in philosophia certos sequuntur modernos ratiocinandi modos, ab «existentia» denominatos.

tum heroicum in aliquo Servo Dei ratio principalis, si non unica, est, propter quam ad Beatificationem admitti possit, quaestio suboritur, quomodo ab hominibus iudicium moraliter certum edici possit de re omnino interna, immo supernaturali; Deus enim solus scrutatur abscondita cordium et novit statum et gradum gratiae sanctificantis, quem quisque quoquo vitae momento adeptus est, ita ut iudicium infallibile Ipse solus promulgare possit.

Attamen haec difficultas non adeo gravis est, ut ei opportune occurri nequeat: homo etenim, uti est compositus animâ et corpore, necessarie omnino vel etiam involuntarie, internos animi affectus et status exteriori habitu, gestu, vultu prodet. Verum est, dari homines nefandos qui peculiarem possidere videntur facultatem dissimulationis propriarum intentionum et cogitationum, quibus etiam per notabile tempus bene succedere possunt ea, quae subdole moliuntur vel intimo animo pervolvunt; pergit tamen vigere quasi lex ab ipsa humana natura condita, ut diurne ac continue alium se ipsum fingere quam quisque totus est, «psychologica» (moraliter) sit impossibile. Investitur sane homo exterior interna animae suae vel bonitate vel turpitudine. Hoc valet de qualitatibus moralibus naturalibus, de «charactere» vel «temperamento» vel de aliis innatis donis et proprietatibus; hoc idem valet de qualitatibus supernaturalibus: de gratia et virtutibus, de dominio sui ipsius Dei ratione, quae omnia, vi ipsius animae, in externos actus et habitus refunduntur.

De hac re quotidiana convivendi humani experientia satis docti sumus, nec necesse est ulterior probatio. Possibilitas itaque, ex summa observationum circa habitum alicuius hominis internas eiusdem proprietates, intentiones et qualitates verissime iudicandi, viam aperit construendis Processibus ad investigandum et proinde diiudicandum, num aliquis Servus Dei vere vir «sanctus» fuerit, i.e. num sibi virtutes heroicas acquisiverit, aliis verbis, num ad heroicam virtutum pervenerit.

Quocumque modo se habeat cum proverbio antiquorum «De internis non iudicat praetor», nonne omnes nos, naturali nimirum et omnibus communi modo in mille casibus humani commercii, millies mutuo ab externis impressionibus, quas oculis cernimus, quas auribus percipimus, ratiocinamur de alterius internis affectibus, intentionibus et propositis? Hoc idem fit, ad normam et sub severa disciplina iuris, adhibitis sanctionibus et cautelis, quas conscientia pariter atque scientia sacra et profana suggerere possunt, in Processibus Beatificationis, quos Ecclesia instituit et proprio

et probatissimo apparatu S. Rituum Congregationis curat pertractare.

Agitur ergo de actione propria processuali, cuius obiectum indagacionis appetendum est ope depositionum et enarrationum a testibus aptis et idoneis qui apparent ante tribunal, a quo per viam successivae disceptationis et discussionis ad iudicium et sententiam pervenitur. Dicendum igitur primum de testibus.

3. DE TESTIBUS IN PROCESSIBUS AD BEATIFICATIONEM VERTENTIBUS

Nostra intentio est, in hoc tractatu tantummodo de Processibus *fundamentalibus agere*, quibus proprie et de proposito materia paratur ad diiudicandos Servos Dei, videlicet num virtutum omnium heroicatem revera adepti fuerint; ceteri Processus praetermittuntur (13).

Processus, quibus practice materia utilis pro iuridica Causae disceptatione colligitur, ratione auctoritatis inquirentis sunt «ordinarii» et «apostolici», quod significat, eos construendos esse, primos auctoritate propria competentis Ordinarii loci, alteros auctoritate Sanctae Sedis, quam in casu exercet S. Rituum Congregatio, salvis certis decisionibus maioribus, quae Summo Pontifici reservatae manent. Ratione ipsius indagacionis habentur Processus «informativi» — sunt iidem ac ordinarii — seu de fama sanctitatis (et miraculorum) in genere, et Processus apostolici, iterum duo, primus de fama sanctitatis (et miraculorum) in specie et alter de virtutibus (et miraculis) in specie. Prior facile dispensatur, si tempus a Processu ordinario defluxum non tam longum sit; alter per se indagacionem super simplice at vera sanctitatis fama ultra protendit ad demonstrationem et probationem virtutum in grado heroico.

Ratio propria horum Processuum facile dignoscitur. Primum quod occurrit in aperienda Causa Beatificationis, est informare Tribunal dioecesanum (ordinarium), num in casu praesentando adsit genuina, solida *fama* sanctitatis Servi Dei — de existentia porro ipsius sanctitatis decernet Tribunal apostolicum — aliis verbis, actores vel potius eorum nomine Postulator Causae intendit demonstrare, illum Servum Dei tali gravisum esse in vita et post mortem *fama generali* sanctitatis (relativa ut intenditur), ut iuste sperari liceat, cum exspectatione boni eventus, procedi posse ad ulteriora, scilicet ad periculum apostolicum.

(13) Ex.gr. Processus «diligentiarum», seu de colligendis scriptis Servorum Dei.

Tribunal ordinarium, collecta informatione, nullam emittit in hac re sententiam, sed materiam canonicè collatam simpliciter supremo apostolico Tribunali transmittit. Hoc, subiecto Processu ordinario seu informativo, ad normam canonum, primum cuidam generali examini, si casus propitius est, ad sententiam pervenit, Causam propositam mereri, ut Summa Sedes ei manus admoveat eamque prosequatur: communiter hic actus iudicialis denominatur breviter «*Introductio Causae*» (intende: apud Tribunal apostolicum). Formula canonica interrogatoria, sicut in his Causis moris est, circa quam in S. Rituum Congregatione discutitur et deciditur, haec est: «An signanda sit commissio introductionis Causae, in casu et ad effectum de quo agitur». Sententia, si est affirmativa, proponitur Summo Pontifici, qui eam approbando ordinat decretum fieri Introductionis, sua propria manu, sed baptismatis, non pontificali nomine subsignandum.

Introductione facta, initium habet nova indagatio, amplior et profundior, directa in ipsam vitae sanctitatem (et in miracula) Servi Dei, summa Apostolica auctoritate instituta, tramite tamen eodem Tribunali ordinario, quod Processum informativum direxerat, cui per litteras *remissoriales* facultas «remittitur», auctoritate ipsius Sanctae Sedis procedendi. Hic Processus vertitur circa *virtutes in specie*, aliis verbis, intendit colligere materiam particularem, minutam, singularem, ad videndum et probandum, Servum Dei tuta veritate plenam adeptum esse vitae sanctitudinem, quae se explicat et manifestat in exercitio singularum virtutum in gradu heroico, modo et forma superius declaratis. Varietas ergo, multiplicitas et multitudo singularum depositionum circa singulas virtutes in specie, et, generatim, circa omnes vitae exterioris et interioris vicissitudines notam characteristicam huius Processus constituunt, qui hac in re praecedentem Processum informativum, simpliciter de fama sanctitatis, longe lateque superare debet. Omnium enim virtutum heroicum exercitium certe statui potest tantum ex infinita quasi multitudine singularum observationum, per longum tempus protractum. Omnium autem harum informationum, tam generalium, quam specialium, portatores et auctores sunt testes, qui haec omnia in Processibus rite deponunt. Ab illis ergo pendet successus Processuum in magna parte, ab illis facilitas probationum, securitas sententiae. De illis ergo — tandem — verba facienda.

In relatione ad res testificandas, testes distinguuntur in tres classes: 1° testes *de visu*, 2° testes *de auditu a videntibus*,

3° testes *de auditu auditus*. Primo intuitu intellegitur, hae classes, ordine quo enumerantur, scalam quandam efformare vel mensuram praestare, primo loco *vicinitatis* maioris vel minoris ad ipsum Servum Dei et eius vitam et opera, vel, ut idem per contrarium exprimat, crescentis *distantiae* a realitate factorum testificandorum; secundo loco, scalam *aestimationis et valoris* depositionum testium, valoris videlicet interni, historici, critici, psychologici, propter augmentum vel diminutionem condicionum favorabilium relate ad facilitatem et possibilitatem veritatis edicendae.

1°. - *Testes de visu*. - Abstrahendo a rerum realitate («theoretice», uti aiunt), testis de visu optimus est; potest enim enunciare veritatem eventus ita ut eam percepit; dicit: «Ipse adfui, ipse vidi, audivi, observavi».

In rerum autem realitate depositiones testium *de visu* non simpliciter, absque examine et consideratione, acceptandae sunt, sed vario modo ponderandae. Iudices omnes, psychologi et historici hoc optime noscunt. Re vera, perpendenda sunt multa elementa, quae in depositionem testis ocularis influere possunt; pauca rememoremur: testis ad personam, de qua deponit, qualitas necessitudinis (parens, amicus, adversarius, extraneus etc.); ipsius cogitandi, ratiocinandi, se exprimendi modus, facultas vel difficultas (homo visionibus imaginariis facile captus, homo serenus, prudens, circumspectus, sani iudicii etc.); institutio mentis et cordis (homo rudis, primitivus, ordinarie excultus, altioribus studiis et mansionibus efformatus); aetas et sexus (alio modo infans, alio iuvenis, alio adultus, alio senex homo videt, apprehendit, memoria retinet, et percepta mente elaborat etc.; iterum diverso modo homo mas vel femina); distantia temporis inde a facto usque ad depositionem transacti, una quacum crescit facilitas et suspectus erroris (involuntarii quoque nec minus realis) vel defectus memoriae, inevitabilis influxus naturalis cuiusdam «sublimationis» seu transfigurationis personarum, rerum, circumstantiarum, cum eliminatione, etiam inscia, elementorum secundariorum vel minus favorabilium, cum subsequente exaltatione herois et gestorum eius.

Hic vel leviter monendum est, hoc factum certae exaltationis herois cum variis consecrariis facillime locum obtineri in Causis Servorum Dei, etiam in testibus *de visu*, praecipue quando, labentibus annis et decenniis, fama augetur sanctitatis, virtutum et rerum mirabilium ac miraculorum, quae eidem Servo Dei facilius, abundius et copiosius attribuuntur. Et hoc valet potissimum, si testis *de visu* Servum Dei annis iam maturum vel morti vicinum.

quasi iam aureolatum, cognovit, dum ipse testis tunc iunior aetate fuerat.

2°. - *Testes de auditu a videntibus.* - Hi testes ordinarie ad generationem pertinent, quae post mortem Servi Dei in mundum intravit; deponent igitur fere hoc modo: «Ego audivi (semel, iterum, saepius, saepissime) a patre meo, qui ipse praesens erat, vidit, audivit».

Hi ergo testes sunt testes non directe facti, sed *traditionis* de facto. Omnino clarum est, valorem depositionis quam praestant, prorsus dependere a valore *rei traditae*, i.e. a qualitate primi testis (de visu), a quo traditionem receperunt. Si testis capitalis seu ocularis, qui proprium rei testimonium alii tradit homini, omni exceptione maior est, tunc de bonitate traditionis certi sumus; sed, tunc iterum agitur de modo *receptionis* ex parte testis *de auditu* a vidente. Hic cautiones omnes adhibendae sunt quas supra de testibus *de visu* protulimus. Si vero hae cautiones iam in teste capitali seu oculari fundamentum habent et si alter testis, de auditu a vidente, ex sua parte etiam similibus expositus est cautionibus, tunc in depositione huius testis auricularis proprii defectus defectibus primi testis *superponuntur* et eius depositio eget omnino cauta et critica interpretatione, in qua facienda ratio habenda est naturae et ingenii, uno verbo, totius qualitatis *tum ipsius testis auricularis, tum primi testis ocularis*.

Hac nostra expositione minime intendimus destruere valorem testium *de auditu a videntibus*; hic valor potest esse plenus et certus; attamen iudex de veritate depositionis se certiozem reddere non omittat, ne traditione faciliter accepta, in minorem vel etiam maiorem incidat errorem: naturale est, lucis claritatem cum distantia diminuere.

3°. - *Testes de auditu auditus.* - Sunt testes, ordinarie loquendo, tertiae vel ulterioris generationis post Servum Dei; deponunt ergo hoc fere modo: «Ego audivi a patre meo (toties...), quae ille (toties) audierat a patre suo, qui ipse rei narratae praesens fuit».

Nemo non videt, in tali catena traditionis cautiones adhibendas multiplicari, eoque magis, quanto plura sunt membra eiusdem catenae. Verum est, a iure recognitum esse «*annulum traditionis*», quo quasi membra traditionis unum alteri adeo iuncta supponuntur, ut traditio «*annularis*» integra et perfecta ad ultimum testem pervenerit. Hoc tamen valet in veritate realita-

tum humanarum vix semel vel alias, et *eget omnino indagazione* historico-critica in qualitates singulorum membrorum catenae, nec faciliter ut factum probatum, ex omni parte certum, accipi potest.

Quando, iam a multis annis, de Causa historica Servae Dei Rosae Venerini, fundatricis Magistrarum Piarum (* 1656 Viterbo, † 1728 Roma) occupatus fueram, pro nonnullis factis occurrebat mihi in Processibus (informativo et apostolico) qui annis 1916-21 seu ante institutionem Sectionis Historicae apud S. Congregationem Rituum methodis traditionalibus constructi fuerunt, ille «annulus traditionis» seu testium catena, quam Magistrae Piae modernae, quae ducentos fere annos post obitum Servae Dei deponabant, existere affirmabant («audivi a Magistra aetate provecta, quae hac ab alia Magistra senectute veneranda habuit, et sic porro...»). Facili suspicione inductus biographiam perlegi antiquam, a P.e Hieronymo Andreucci SI, Rosae Venerini concive, quattuor annos post eius mortem egregie confectam, quam eadem Piae Magistrae continue ut fontem scientiae gestorum fundatricis adduxerunt et quam saepe saepius in earum communitatibus legi solitam esse asseveraverunt. Ea omnia quae illae testes («de auditu auditus») affirmabant per continuatam traditionem accepisse, in nominata biographia P.is Andreucci descripta inveni, uno facto excepto, quod ex documentis, quae bonae Magistrae ignoraverant, plane fictum esse apparuit!

Cum hoc exemplo, quod multis similibus confirmari posset, digitum admovimus certae rerum condicioni, quae in testibus *de auditu auditus* saepissime, et non raro etiam in testibus *de auditu a videntibus* adesse invenitur: dependentiam intendo significare illorum testium a fontibus scriptis (typis impressis). Quanto enim augetur distantia temporis a morte alicuius Servi Dei, tanto crescit — ordinarie saltem — numerus scriptorum varii generis, opusculorum et biographiarum, quae quasi semper cum explicita intentione confectae sunt, ut piae fidelium curiositati et aedificationi satis fiat. Nec semper affirmari potest, auctores — optimis certe directos intentionibus — observasse limites strictae veritatis historicae obiectivae. «Glorificare humanum est», licet variare notum proverbium (14). Vix enim evitari potest, si scripta

(14) Abstinemus ab exemplis adducendis, quorum numerus abundaret. - Saepius deploratum est, etiam biographias «officiales» Beatorum seu Sanctorum — illas scilicet, quae cura Postulationum occasione Beatificationis aut Canonizationis eduntur — nonnumquam nimis indulgere intentioni aedificandi fideles; et re vera, paucae sunt illae biographiae, quae respondent aequae veritati historicae ac intentioni aedificationis piae. Licet sit nobis, afferre biographiam S.i Clementis M. Hofbauer, a nostro RP.e Ioanne Hofer olim compositam, quae tunc a viris in re maxime peritis laudibus exaltata est propter perfectam aequanimitatem auctoris, qua factum est, ut figura et opus Sancti, absque expli-

laudativa et glorificantiā in manus testium pervenerint, qui ad deponendum in Processibus Beatificationis vocabuntur, eo usque in eorum mentes et memoriā influant, ut proprias memorias genuinas cum rebus lectis quodammodo confundant, eo magis quando memoriae personales non per cognitionem directam, sed per narrationem aliarum personarum acquisitae fuerunt.

Haec, quae modo de testibus secundi vel tertii gradus diximus, seu de diminutione naturali quam necessarie subit plenitudo probationis, maxima confirmatur auctoritate summi Legislatoris. - Prosperus Lambertini, iam digne nominatus, pro longa munerum suorum experientia in S. Rituum Congregatione, iterum atque iterum Causas pertractandas prae se constitutas vidit, tardius incoeptas, testibus *de visu* ex parte vel penitus destitutas, ita ut de illa plenitudine et certitudine probationis, quae a rigore legis expetuntur, quodammodo dubitare debuisset. Ad apostolicum tandem fastigium eVectus, Benedictus XIV numquam cessavit Causas Beatificationis et Canonizationis vivissimo studio amplecti. Sic factum est, ut, qui antea in Causis «antiquis» multum erat versatus, nunc de plena rerum scientia peculiarem legem institueret, qua iuridice circa illas Causas necessarias et opportunas cautiones praescrispsit, sive propter possibles suspensiones ob tardum initium sive propter facilem debilitatem et incertam fidem probationis ex testibus indirectis, quorum depositiones proinde «fama crescunt» vel deturpantur.

Ne nimis longi simus, excerptum ex decreto super heroicitate virtutum Servi Dei (nunc Sancti) Francisci Caracciolo transcribimus, in quo lex supra significata quodammodo anticipatur (1741, 23 IV); in hoc ergo decreto legitur :

Virtutes praedictas ita probari, ut tuto deveniri possit ad ulteriora, nimirum ad discussionem miraculorum... Sed cum ex testibus *de audito tantum*, multiformiter licet adminiculatis, fuerint probatae, ut, quod virtutum probationi defuit, miraculorum eas confirmantium probatione suppletur, ad Servi Dei Beatificationem non ante deveniendum esse censuit [*Summus Pontifex Benedictus XIV*], quam miracula omnino *quattuor* probentur ex testibus *de visu* atque approbentur (15).

Ipsum textum legis propriae Causarum «antiquarum» — ita enim merito appellari potest, — utpote longiorem, cum rationes

cita mente laudandi et aedificandi, per se ipse et laudat et aedificat. Eadem laudatio concessa est alteri magnae biographiae, quam P. Hofer S.o Ioanni Capistrano OFM dedioaverat.

(15) BENEDICTUS XIV, *De servorum Dei Beatificatione...*, ed. Prato, Vol. III (1840) p. 27 - Lib. III, Cap. III, N° 25.

exponantur, quibus nisus Summus Pontifex illam posuerat, in *Appendice* I doc. I reponimus. Sufficit hic recordari, legem a Benedicto XIV statutam, in Codicem Iuris Canonici transiisse et adhuc valere (can. 2117), quodam tamen inducto moderamine. Benedictus XIV enim exigit quattuor miracula ad Beatificationem, si in Processu ordinario simulac in Processu apostolico deficient testes *de visu*; Codex tamen accuratius distinguit: sufficiunt *duo* miracula, si in Processu ordinario et in Processu apostolico habentur testes *de visu*; vel saltem in Processu apostolico adhuc testes *ab auditu a videntibus*; *tria* miracula, si in Processu ordinario habentur testes *de visu*, at in Processu apostolico tantum testes *ab auditu auditus*; demum *quattuor* miracula, si in utroque Processu defeciant testes *de visu*. Haec graduum probationis aestimatio hodie quoque observatur.

His de testibus in Processibus Beatificationis dictis, ad aliud capitulum transeamus, nempe ad explorandum, quomodo depositiones a testibus eliciantur.

4. DE ARTICULIS ET DE INTERROGATORIIS

Quo modo testes in processibus Beatificationis deponant, magni momenti est Actoribus, et eorum nomine Postulatori Causae, qui — salva veritate — plenissima testimonia desiderant, quam Tribunali, quod imprimis in ipsam rerum veritatem inquirat.

Primae parti, Actoribus nempe et Postulatori, serviunt «Articuli», alterae vero «Interrogatoria». Articuli conficiuntur a Postulatore, Interrogatoria a Tribunali per Promotorem Fidei. Articuli, typis vulgati, testibus dantur ad legendum et memoriam propriam iuxta eos examinandam. Interrogatoria sub iurato secreto tenentur usque ad finem Processus, et conservantur ab una ad aliam proximam sessionem sub sigillis Tribunalis; restant ergo ignotae tum Postulatori, tum ceteris testibus nondum interrogatis — interrogati vero, ut innuimus, sacramento iuramenti obstricti manent.

I. - *Articuli*. - Finis Articulorum est praebendi testibus adminicula memoriae. Postulator, iam antequam Causam tractandam adsumat, obligatione tenetur de ea quoquoersus severe et profunde indagare, informationes vastissimas circa Servum Dei, eius vitam, opera, virtutes, famam, mirabilia, gratias vel miracula colligere, habitasque accurate ponderare, ut se ipsum et Actores cum

bona conscientia certos et securos reddere possit, utrum Causam ipsam tentare debeant vel possint necne. His indagationibus conclusis, officium habet seligendi testes aptos, necessarios ac utiles, quorum depositionibus postea Causa maxima ex parte fulcitur. Idem Postulator, ex plenitudine cognitionis Causae, quam sibi acquisiverat, parare debet Articulos. Sunt autem Articuli series propositionum, quibus complectuntur vita, virtutes, miracula Servi Dei, quae omnia Postulator per testes, ante Tribunal inducendos, tamquam vera probare intendit. Opus compositionis Articulorum non est ita facile: requiritur enim homo magno animi aequilibrio praeditus, eximia scientia ac experientia theologica in genere, ascetica (et mystica), historica, psychologica, necnon iuridica in specie excellens, qui profundo studio et ingenio cognoscit tempora, in quibus Servus Dei vixit, cum multiplicibus adiunctis: religiosis, politicis, socialibus quae ea comitantur et quae figuram Servi Dei ac eius opera, praecipue vero eius in illo tempore peculiarem et providentialem vocationem illustrant.

In componendis his Articulis Postulator, forsitan minus expertus vel minus sollicitus, facile succumbit tentationi, aut numerum Articulorum nimis ac plane inutiliter augendi, aut ea rebus levibus implendi; hoc autem modo testes qui Articulos perlegunt, perturbantur et eorum memoria obscuratur.

Verus enim et genuinus finis Articulorum hic est, ut memoriae testium delicate et modeste subveniant, minime vero, ut illis deponenda suggerant vel eos inducant ad omnia quae continent, ante Tribunal recitandi. Multum certe dependet etiam ab institutione generali testium: homines bene exculti vel fidelitatis propriae memoriae conscii et securi, in Articulis confirmationem quaerent eorum, quae iam propria scientia nosse se certo comperti sunt, homines vero simpliciores (vel etiam scrupulis obnoxii) non raro inducuntur, ut post lectos et relectos Articulos propriam scientiam genuinam cum illis conforment, immo sibi suggerant se omnia vel fere omnia, quae in Articulis proponuntur, in veritate iam in propria memoria retinuisse. Expertus et criticus iudex ex comparatione textus Articulorum cum certis depositionibus testium arguere potest, illas ex illis, magis vel minus, defluxisse.

2. - *Interrogatoria.* - Interrogatoria directe pertinent ad partem quaestionariam Processuum, seu ad inquisitionem officialem in rerum veritatem. Consistunt, uti nomen prodit, in serie interrogationum, quae a Promotore Fidei formulantur; multo minus

numerosi quam Articuli Postulatoris, sunt ordinarie (vel esse debent) brevia, sobria, et directa ad detegenda et declaranda argumenta principaliora. Particularem valorem ad efformandum iudicium generale super positione religiosa et civili singulorum testium habent prima interrogatoria, quibus inquiritur in testium aetatem, condiciones vitae, in relationes forsitan personales cum Servo Dei, in gradum et modum informationis circa illum et circa ea de quibus deponere volunt. Sunt haec prima interrogatoria quae permittunt iudicibus Tribunalis vel quovis alio critico indagatori pervenire ad necessarias et utiles conclusiones circa depositiones testium, seu circa earum vim probationis, circa aestimationem generalem et specialem singularum responsionum.

Notandum est adhuc, Interrogatoria in Processu ordinario seu informativo valorem habere potius universalem, tendere scilicet ad acquirendam informationem *summariam* circa obiecta inquisitionis (vitam et famam sanctitatis Servi Dei in genere); in Processu vero apostolico Interrogatoria adipiscuntur valorem *particularem*, et quidem hac ratione: auctor Interrogatoriorum «apostolicorum» est Promotor Fidei Generalis, ille videlicet altissimus S. Rituum Congregationis Praelatus officialis, qui pro suo munere in examine Processus informativi et in Causae Introductione plurimam habuit partem, ita ut eiusdem Causae elementa debiliora vel deficientia probe noverit. Ille ergo Interrogatoriis, quae «ex officio» ad Tribunal dioecesanum, nunc apostolica coroboratum auctoritate, transmittit, particularem imprimet vim et acumen ut sagacius et profundius inquirat in illas praecipue quaestiones, quae forsitan in prima inquisitione informativa et generali remanserunt vel inexploratae vel imperfecte explicatae.

Ultimo demum hoc unum adhuc explicite mihi videtur esse attingendum, testes in Processu ordinario sicut in apostolico, responsionibus propriis ad Interrogatoria absolutis, etiam necessario interrogari circa Articulos, ad statuendum, ne habeant aliquid corrigendum, addendum, demendum; ordinarie respondent, se nihil amplius scire.

Interrogatoria etenim, pro larga sua natura et sobrietate, invitant et perducunt testes ad loquendum magna cum libertate, naturali motu, absque ullo timore; iudices insuper circumspecti et attentissimi non omittent, utilitate vel necessitate introspecta, in subobscura vel incerta amplius investigare.

5. DE CAUSIS « ANTIQUIS »

Usque ad an. 1930, quando scilicet apud S. Rituum Congregationem *Sectio* instituta est *Historica* (de qua infra n. 6), terminus technicus proprius ad significandam Causam Beatificationis, in qua pondus probationis magna vel maxima parte positum erat in depositionibus testium *de auditu a videntibus* vel multo magis *de auditu auditus*, erat « Causa antiqua ». In Causis huiusmodi, ut patet, vis demonstrationis et probationis diminuebatur ratione distantiae temporis testium a tempore ipsius Servi Dei, nec virtus iuramenti qua depositiones testium roborantur, nec copia testimoniorum sufficiebant ad defectus et difficultates harum Causarum satis effugandas. Ordinarie Causae huius generis lentius recentioribus procedebant vel etiam ultro haerere solebant. In his Causis, ex conceptu iuridico plus aequo restricto, documenta historica vim tantum « adminiculativam », sed non probationis directae, habebant. In hoc statu rerum non defuerunt Causae, quae penitus deserebantur. Peculiaris earundem Causarum difficultas — obtinendi scil. securitatem et certitudinem probationum ex unica parte testium, neglecta vel ad pauxillum reducta parte documentaria — magis magisque percepta est, nec tamen, ordine canonico vigente stricte observato, facile et obvium dabatur remedium.

Accessit saepius aliud elementum, quod dubia movebat nec incertitudinem tollebat: recursus sat frequens et quasi necessarius testium ad documenta historica, praecipue vero ad antiquas Servi Dei biographias. Ponam exemplum:

Exemplar elegans Causa « antiquae » habuimus in illa, de qua supra mentionem fecimus, Servae Dei (nunc Beatae) Rosae Venerini. Illa mortua est an. 1728; Processus Beatificationis constructi sunt centum et nonaginta circiter annos post obitum; ultimae sociae vitae et operum eius inter annos 1770 et 1790 e vita sublatae sunt. Testes itaque moderni notitias tantummodo indirectas de Serva Dei proferre potuerunt, sicut de facto successit; affirmabant enim continue, eas desumpsisse aut ex antiqua biographia P. is Andreucci (Roma 1732), aut cognovisse ex asserto, « annulo » traditionis. De consistentia huius « annuli » seu catenae supra iam pronuntiavimus, eam in casu plane nullam fuisse; ideo pondus totius probationis recidebat in biographum antiquum Andreucci. Si enim, ut in casu, testes practice omnes continue declarabant: « Hoc scio ex lectione P. is Andreucci; hoc legi in biographia Servae Dei P. is Andreucci; hoc audivi in lec-

tione fieri solita in nostra communitate P. is Andreucci », et sic porro, totum reducitur ad hanc quaestionem fundamentalem : qualis est valor probationis istius biographiae P. is Andreucci, tam constanter adductae ut fundamentum omnium depositionum testium? Responsonem securam praestare non potuit nisi scientia historica, perita in sana cribatione critica fontium et documentorum.

Iniustum tamen esset de quibusdam consiliis tacere, paratis ad sublevandas difficultates quae procedere solebant ex defectu institutionis peculiaris apud Sacram Rituum Congregationem ad quaestiones historico-criticas rite ac scienter resolvendas.

Leo XIII, de historicis studiis iam optime meritus (16), sub die 28 XI 1902 apud Sacram Rituum Congregationem *Commissionem « historico-liturgicam »* constituit, praeside celebri Aloisio Duchesne; ceteri primi socii fuerunt Iosephus Wilpert, Franciscus Ehrle, Iosephus Roberti, Humbertus Benigni, Ioannes Mercati (17). Haec vero Commissio posita fuit non respectu Causarum « antiquarum », sed potius pro solutione quaestionum ad hagiographiam spectantium, quae propius ad Martyrologium et ad lectiones historicas Breviarii vel communiter ad emendationem librorum liturgicorum pertinent.

Ipsis Causis « antiquis » S. Pius X in adiutorium venit Decreto Sacrae Rituum Congregationis diei 26 VIII 1913 (18). Maior numerus dispositionum huius Decreti directe ad has Causas, tractatu difficiles, referuntur. Hae Causae recognoscuntur ex eo quod « partim historicis monumentis nituntur ». Propterea ordinatur, ut in Processu informativo « compulsentur omnia et singula historica documenta sive manuscripta sive typis edita, quae quocumque modo Causam respiciant quae agitur ». Sed et Sacrae Rituum Congregationi peculiare imponitur onus; eius enim « erit exquirere ... documenta » apud Curias Ordinum vel Societatum

(16) Sufficiat allegare pp. 393-408 operis Josef SCHMIDLIN, *Papstgeschichte der neuesten Zeit II*, München, Kösel-Pustet, 1934, ubi copiose de hac re agitur.

(17) ASS 35 (1902-1903) 373. - Louis-Marie-Olivier Duchesne, 1843-1922; breviter ac digne de eo P. A. FRUTAZ in *Enciclopedia Cattolica* IV [1950] 1960-1965. - Josef Wilpert, 1857-1944; vide Enrico JOSI, in *Enc. Catt.* XII [1954] 1691-1692. - Franc. Ehrle, 1845-1934; SI 1861, Praefectus Bibliothecae Ap. Vaticanae 1895-1914, Card. 1922; vide Olivario OLIGER in *Enc. Catt.* V [1950] 185-187. - Giuseppe Maria Roberti 1869-1936, Ord. Minorum; vide Genaro MORETTI in *Enc. Catt.* X [1953] 1036. - Umberto Benigni, 1862-1934; vide in *Enc. Catt.* II [1949] 1347. (Iudicia de actuositate Mons. Benigni tempore « Modernismi » non concordant; de suis meritis in historia sociali Ecclesiae nemo dubitat).

Commissio haec, aliis postea adaucta sociis, demum variis ex causis, quae hic memorari non est necessarium, paulatim labi coepit.

(18) AAS 5 (1913) 436-438; *Codicis Iuris Canonici Fontes VIII* (Città del Vaticano 1938) Curia Romana N° 6394.

religiosorum vel in tabulariis SS. Congregationum Romanarum, «et ubicumque iure praesumitur, ea posse requiri». Interponitur ergo auctoritas apostolica ipsius Sacrae Congregationis, quo melius et securius, apud loca quoque et institutiones difficilioris aditus, plenitudo indagationis in tutum collocaretur. Documenta deinde sic collecta «subicientur iudicio peritorum», et «potiora ... ex integro typis edantur», addito apparatu adnotationum criticarum. Hae dispositiones extenduntur ad omnes Causas «antiquas»; «In singulis vero Causis Beatificationis, quarum iudicium in praesens apud Sacram Rituum Congregationem quocumque modo pendeat, Sacra ipsa Congregatio non procedat ad ulteriora, nisi exhibitis, ab interesse habentibus, et exquisitis ex officio documentis iisque omnibus examinatis, quo modo supra dictum est».

Decretum hoc S. Pii X, per se ipsum summi momenti et maximae utilitatis pro pertractatione Causarum «antiquarum», hoc tamen laborabat defectu, quod nullum tunc simul institutum fuerit instrumentum stabile seu corpus publici iuris Sacrae Congregationi connexum, cuius ope ordinate et continue ea omnia praestarentur quae Decreto statuta sunt. Ita evenit, ut Causis «antiquis» ex statuto optimo Piano reapse parum provenerit adiutorii.

Sed quod intendebat Pius X, Pius XI perfecit.

6. DE SECTIONE HISTORICA S. RITUUM CONGREGATIONIS ET DE CAUSIS «HISTORICIS»

Achilleus Ratti, fama «internationali» celebris ut rerum historicarum egregius fautor et magister, cum imperscrutabili Dei providentia ad summum Pontificatus apicem evehctus esset, mox oportunitatem nactus est cognoscendi peculiare difficultates quibus Causae Beatificationis «antiquae» obnoxiae erant et prompte de auxilio efficaci cogitare coepit.

Pius XI ergo, uti erat in omni ramo scientiae historicae versatissimus, facile modum invenit ad difficultates nominatas resolvendas. Inito consilio cum alijs doctis et peritis viris eadem historica institutione commendatis (nomino ex. gr. Ioannem Petrum Kirsch (19) et Henricum Quentin (20), initio an. 1930 ad

(19) Johann Petri-Kettenfeier Kirsch, 1861-1941; vide P.A. FRUTAZ in *Enciclopedia Cattolica* VII [1951] 705-709. Mons. Kirsch, ceterum optime notus pro sua universali doctrina in rebus historicis et archaeologicis christianis, primus fuit Director Institutii Pontificii Archaeologiae christianae, quod Pius XI in Urbe fundavit. Gratissimum exhibent Magistro animum qui, illo duce, an. 1924-1925, primum cursum archaeologicum frequentarunt.

(20) Henri Quentin OSB, 1872-1935; vide Pietro SALMON in *Enc. Catt.* X [1953] 391-392. -

decisionem venit. Pontificio documento eius generis, quod « Motu proprio » vocatur, sub die 6 febr. eiusdem anni apud S. Congregationem Rituum specialem constituit Sectionem, tertiam utique, quae eadem apostolica auctoritate sicut duae praesistentes, quaestiones historicas pertractaret, methodo exigentis et progressibus scientiarum historicarum omnino pari et congruenti. Novae huic Sectioni, quae pro suo munere « Historica » denominabatur, triplex officium demandatum fuit: 1° ut recognoscat Causas Beatificationis « historicas », 2° ut resolvat, in Causis quoque *non* historicis, si quae dirumperent difficultates quae historica egeant disquisitione, 3° ut interveniat in emendatione librorum liturgicorum.

In nostra commentatione primum tantum officium Sectionis Historicae explicandum est: pertractare Causas historicas. Terminus *technicus* Causae « antiquae », usque adhuc communis, relictus est; ipsum Motu proprio notionem praebet novam, certiore, adversus priorem aliquantum diversam. Transscribimus textum (21):

Per cause « storiche » dei Servi di Dio intendiamo quelle per le quali (trattasi della vita, delle virtù, del martirio o di antico culto) non si possono raccogliere deposizioni di testimoni contemporanei ai fatti in causa, né si hanno documenti certi di tali deposizioni debitamente raccolte in tempo opportuno.

Redeamus ad nostrum exemplum, ad Causam scilicet Rosae Venerini. Usque ad an. 1930 erat Causa « antiqua »; a momento quo Sectio Historica instituta est, erat Causa « historica ». Testes enim, qui in Processibus huius Causae deposuerunt, uti evidens est, non erant coequales factis de quibus testimonium ferre debuissent; certum quoque est, depositiones testium coevorum neque « debito modo », i.e. per Processum canonicum, tunc temporis esse collectas, neque « opportuno tempore », quando scilicet in promptu fuissent adhuc testes *de visu*, qui soli sunt factis deponendis coequales. - Brevi igitur Causae historicae ita definiri possunt, quod sint *Causae absque testibus « de visu »*. Hoc sane humano atque rationabili modo interpretandum est. Agitur, ex.gr. apud Sectionem Historicam (deinceps S.H.) Causa religiosi viri magni nominis († 1853), pro cuius Processu informativo duo adhuc

In parandis editionibus librorum « Vulgatae » succedit Em.o Card. Gasquet; in hagiographia eximius magister, primus fuit Relator Gen.lis S.H. (1930-1935); in laudato Instituto Archaeol. christ. ab eo hausimus sana principia et sanam criticam hagiographicam, artem sat difficilem, nec raro improbam.

(21) Textum completum vide in *App.* I, doc. IV.

testes *de visu* inveniri potuerunt, testes proculdubio ultro annosi, qui Servum Dei solummodo per ultimos suos dies cognoverunt; talibus duobus testibus, quamvis *de visu*, construi non potest Processus, cuius ope facta totius vitae Servi Dei debito modo illustrarentur; perditum est in illa Causa opportunum tempus, et ideo facta est « historica ».

Motu proprio Pii XI certo sensu est « retro-activum »; suo ambitu enim comprehenduntur non tantum Causae, quae *post* eius publicationem initium habent, sed etiam Causae omnes eo momento quocumque modo *in cursu*, immo post Introductionem Causae apud S. Congregationem Rituum, sed ante initam Causae discussionem, pro qua peragenda substructiones historicae necessariae complendae sunt (22). Sic, inter alias multas, etiam Causa Rosae Venerini ad S.H. portanda erat, quamvis, Introductione facta, etiam Processus apostolici iam absoluti essent, quin tamen ad virtutum discussionem gressus facti fuissent.

7. QUOMODO CAUSAE HISTORICAE PERTRACTANDAE SUNT

Tria a S.H. ordinarie in Causis historicis praestanda sunt: 1° investigatio fontium et documentorum, 2° eorum examen, selectio, et praeparatio critica ad usum Causae, 3° praesentatio materiae collectae iuxta usum et praxim Sacrae Congregationis et conformis arti scientiae historicae. Singula exponemus:

1.° - In investigatione fontium et documentorum, uti patet, probatae regulae et normae generales et speciales cuiusvis indagationis historicae diligenter adhibendae sunt.

2.° - Etiam examen materiae undequaque collectae sequitur leges sanae criticae, et postulat — superflue dictû — ex parte studiosi summam attentionem atque peculiarem praeparationem, ordinatam ad consequendum finem specificum Causae, qui est iudicium super virtutes Servi Dei. Accidit aliquando, ut notitiae et documenta historica, magni valoris in studio historico ordinario, pro diiudicanda Causa Beatificationis rationem secundariam habeant (23). Utcumque sit, praeparatio critica materiae

(22) Hoc eruitur etiam, praeter intentionem et propositum legislatoris qui novam creavit institutionem, ex comparatione cum Decreto S. Pii X, de quo supra egimus (vide textum in *App.* I, doc. II).

(23) Ut iterum in exemplum provochemus Causam B. ae Rosae Venerini, pluries allegatam, in ea paranda invenimus plura documenta penitus ignorata et inedita. circa eius familiam et primas scholas in Viterbo et in Roma (« status animarum ») et circa multas scholas a Beata in Statibus Pontificiis institutas: haec documenta sunt maximi valoris pro biographia eiusdem Beatae, pro Causa vero, scilicet ad virtutes probandas, sunt documenta secundaria; offerunt possibilitatem zelum Servae Dei arguendi.

fit hoc modo: documenta, vel notitiae ex fontibus deductae, quae pro iudicio Causae necessariae esse reputantur, disponuntur ordine chronologico, ita ut perscrutanti seriem documentorum, tota vitae Servi Dei ratio et figura certa et rei veritati conformis appareat. « Documentum » iuxta usum S.H. esse potest textus singularis, ex.gr. testimonium baptismatis, quaedam epistula, contractus vel aliud « documentum » solum; vel etiam, saepius, series singulorum textuum quae de eodem argumento agunt et ad certum quoddam factum vel difficultatem, in vita Servi Dei occurrentem plenius illustrandum, in unum colliguntur, ex.gr. series epistularum aut relationum de uno argumento, series « documentorum » sensu stricto, relate ad unam quaestionem peculiarem, et sic porro. Cuius documento (sensu mox explicato sumpto) praemittitur « *introductio critica* », in qua omnia pro intellectu documenti necessaria et utilia methodo critica enucleantur. Hae introductiones in certis documentis summae vel decisivae auctoritatis, formam induere possunt quasi « dissertationis » historico-criticae, decem, viginti, triginta et amplius paginarum. Aliquando, si necessitas peculiaris id suadeat, veri tractatus plurimorum capitulorum aut paragraphorum conscripti sunt, ut quaestiones potioris momenti — uti dici solet — exhauriantur.

3.° - Praesentatio tandem totius materiae examinatae, selectae ac praeparatae fit ope artis typographicae in forma librorum, quae « Positiones » vocantur (24). Hae Positiones sunt, iuxta casum, « Super Introductione Causae et super virtutibus », si agatur de Causa historica adhuc introducenda, vel « Super virtutibus », si agatur de Causa iam alias introducta; potest habere etiam formam « Summarii additionalis », si agatur de Causa per se non historica, sed quae eget, pro una aliave quaestione peculiari, indagazione et studio particulari historico; vel etiam formam « *Dissquisitionis* », si agatur de qualicumque dissertatione historico-critica circa argumentum particulare.

In Positionibus Causarum historicarum corpori documentorum, quod totius operis intima ac maxima res manet, praemittitur *Summarium ex officio compilatum*, in quo, ut ipsum vocabulum innuit, tota materia historico-critica methodo comparata,

(24) Ex probata traditione S.H. editiones suas excudit ope « Typographiae polyglottae Vaticanae », non solum, quia hoc institutum peculiari modo aptum est ad typiscribendum quasi omnem linguam orbis, sed potius quia saepius occurrunt Positiones edendae, quae pro sua natura vel pro quadam opportunitate teneri debent « sub secreto »; Typographia vero Vaticana, sicut est propria Sanctae Sedis suisque officiis imprimis inservit, habet Sectionem particularem « secretam », in qua compositiones typographicae delicatae ac secretae ab opificibus sacramento iuramenti ligatis perficiuntur.

« summarie », i.e. brevibus ac sobriis propositionibus rapide, at praecise, exponitur hoc modo: in latere sinistro paginarum in columna magis contracta, notae documentorum, quorum fide res in textu Summarii expositae comprobantur (25). Huic Summario anteponitur *Informatio*, qua natura et historia Causae describitur, opera, quam S.H. absolverat, elucidatur, et proprietates ac difficultates peculiare in studio Causae detectae breviter indicantur.

In fine vero operis adiunguntur *Animadversiones*, i.e. series quaestionum, prout casus exquirat, quorum responsiones a Consultoribus historicis desiderantur, et quae in hoc tendunt, ut de toto opere historico-critico iudicium virorum in arte ac scientia historica expertorum provocetur (26). Facili intuitu comprehenditur, opera historica-critica huius generis, quae ordinarie grandis molis sunt, non ita brevi temporis spatio absolvi et typis evulgari posse. Hinc est, quod necessarie in Causis historicis parandis non parum temporis teratur.

Ex altera parte, in Causis historicis non requiritur Processus apostolicus, quia ipsum studium criticum S.H. locum illius Processus obtinet eumque plane superfluum reddit; ideo tempus, quod perditum esse apparet, propter omissionem Processus apostolici et eius disceptationem recuperatur.

Positio a S.H. ex officio parata, collegio Consultorum historicorum in *Congressu plenario* diudicanda et discutienda proponitur. In eo, iuxta regulas pro Congressu historico statutas, post « Vota » scripta a singulis Consultoribus publice perfecta, fit discussio et disquisitio Animadversionum et Votorum, vel difficultatum aut obiectionum quae forsitan cribratione critica inventae sunt (27). Demum de Congressu historico peracto et de eius actibus fit *Relatio*, typis vulganda, ad Cardinalem Praefectum S. Rituum Congregationis. Cum hac Relatione clauditur ordinarie pars propria S.H. in Causis historicis. Cetera omnia fiunt

(25) Pro conscribendo *Summario* unice adhibetur lingua latina; *Informatio* et *introductiones* in documenta scribuntur in lingua italica, quae, uti lingua « viva », facilius adhiberi potest in explicationibus et disquisitionibus criticis; ita Pius XI inde ab initio S.H. cum peritis suis historicae artis cultoribus sapienter disposuit. Documenta vero ordinarie ea lingua exhibentur qua scripta sunt, si tamen lingua sat per orbem vulgata sit; hoc certo valet pro lingua latina, italica, francogallica et hispanica; haec ultima lingua in recenti Concordato inter Sanctam Sedem et Hispaniam (27 VIII 1953) hoc privilegio pro Causis Sanctorum ornata est (AAS 45 [1953] 632: Art. XIII n. 2).

(26) Vide infra nota 29.

(27) Inde ab initio ad usum internum proposita fuit et Pio XI approbata ratio agendi in Congressibus plenariis S.H.

et prosequuntur modo et forma, in Causis Beatificationum post Processus apostolicos absolutos, iure praescripta.

Restat, ut pauca verba *de ordine interno* S.H. dicamus, seu de personis, quibus componitur et opera sua perficit (28). Praeest toti S.H. *Relator Generalis*, qui omnia dirigit et de omnibus responsabilis est. Ipse subscribit acta maiora, et in Positionibus historicis, Informationem, Animadversiones et Relationem finalem. Ipse est Praelatus officialis Congregationis et partem habet in «Congressu» et in omnibus «Congregationibus». Coadiuuatur a *Vice-Relatore Generali*, qui est primus «a studiis» et considet in Congressu historico Consultorum secundo loco. Habentur porro alii adiutores «a studiis» (*Aiutanti di studio*), quorum unus curam gerit archivi «historici» Congregationis, S.H. concrediti; hi ad corpus officialium Congregationis pertinent et muneris suo praesunt ex mandato fixo, sicut etiam stipendia regularia percipiunt. Adsunt etiam iam nominati «Consultores», in casu nostro periti rerum historicarum («specialistae» in hagiographia, archaeologia christiana, patrologia, liturgia, historia generali et speciali, etc.); possunt esse de clero vel de statu laicali; plurimum refert eos esse vere peritos, aequo iudicio dotatos, et muneris cui destinantur fideles executores. Inter eorum numerum ex statuto sunt Praefecti Archivi et Bibliothecae Vaticanae et unus alterve ex sociis Bollandianis (29).

(28) Status personalis S.H. cum singulorum officialium nominibus describitur in opere *Annuario pontificio* (Città del Vaticano), singulis annis edito; quaeratur sub voce «Curia Romana» et pressius sub vocabulo «S. Congregazione dei Riti, III Sezione, per le Cause storiche dei Servi di Dio e l'emendazione dei libri liturgici» (In editione an. 1959 p. 1018-1019). - Dum haec typis componuntur, in S.H. novus invaluit personarum ordo; die enim 21 XI 1959 nominationes pontificiae innotuerunt, quibus Relator gen.lis R.mus P. Ferd. Antonelli OFM, in munere ab an. 1935 (1930-1935 fuit Vice-Relator gen.lis) promotus est ad officium Promotoris Fidei gen.lis; cui successit ut Relator gen.lis Ill.mus et R.mus Mons. Petrus Amatus Frutaz (ab an. 1936 «aiutante di studio» in S.H.); qui haec scribit, ab an. 1936 Vice-Relator gen.lis, nunc Relator adiunctus nominatus est.

(29) Inter Consultores «historicos» nomina scientiâ illustrata inveniuntur. - Ut pauca nomina demus: Em.us Card. Eugenius TISSERANT, nunc S. Romanae Ecclesiae Bibliothecarius et Archivarius, cum adhuc esset Vice-Praefectus Bibliothecae Ap. Vaticanae, erat Consultor S.H., sicut etiam Ioannes MERCATI, tunc Praefectus eiusdem Bibliothecae, postea (1936) Cardinalis et Bibliothecarius et Archivista S.R.E. († 1957); sic etiam Angelus MERCATI, illustris Archivi Vaticani Praefectus († 1955). His successerunt qui nunc Archivum et Bibliothecam regunt: Martinus GIUSTI et Anselmus M. ALBAREDA OSB. - De sociis Bollandianis Consultores S.H. fuerunt Hippolytus DELEHAYE († 1941) et Iosephus PEETERS († 1950), clarissimi inter doctos sui generis; nunc eis successit apud S.H. Baldovinus DE GAIFFIER. - Alii historiae eximii cultores, qui Consultores «historici» fuerunt vel sunt: Frà Pio Francii DE' CAVALIERI, inter hagiographos aetatis antiquae excellentissimus, Pius PASCHINI, aevi quod a vocabulo «renascor» nomen trahit, peculiaris cognitor, Petrus TACCHI-VENTURI SI († 1956), historiae Societatis Iesu notissimus excultor, famosus inter Pium XI et Benedictum Mussolini conciliator, Petrus LETURIA SI († 1955), historiae ecclesiasticae in Pontificia Universitate Gregoriana laudatissimus professor et eximius scriptor. -

Ultimo rem momenti practici indicamus. - Causa potest esse historica *materialiter* aut *formaliter*. *Materialiter* Causa historica ea est, in qua elementa concurrunt, quibus proprietas «historicitatis» constituitur, ut superius exposuimus. Attamen, ut talis Causa fiat Causa *formaliter historica*, i.e. ut reapse in S.H. tractetur, omnino necessarium est, ut «ex officio» Relatori Generali pro studio et pertractatione in S.H. praesentetur et ab eo in catalogo Causarum sub proprio numero currenti inscribatur. Haec Causarum praesentatio spectat ad Causae Postulatorem, qui etiam toto tempore studii in S.H. Causam suam quovis utili modo adiuvare pergit, prout ab eo ex officio quaesitum fuerit.

His de S.H. in genere dictis, unum adiungere iuvat: etiam S.H. sorti communi omnium institutionum novarum subiecta est; primis annis primisque Causis absolutis, variae collectae sunt experientiae, et nonnulli defectus in constructione Causarum historicarum et in processibus informativis ad S.H. delatis detecti sunt, quorum principalis saepissime deficientia erat indagationis historico-criticae, ita ut officiales S.H. saepe obligati essent ad has lacunas explendas continujs negotiis substare, quae per se ad Actores et Postulatores pertinent, prouti iam S. Pius X districte statuerat, ut supra inuimus.

Fortioribus itaque remedijs agere necesse erat. - Sic initio an. 1939, non ita longe ab inopinato decessu Summi Pontificis Pii XI, S.H. fundatoris, novum exiit Decretum seu potius Instructio: *Normae servandae in construendis Processibus ordinarijs super Causis historicis*, die 4 I 1939. In quinque brevibus paragraphis res absoluta est (vide *Append. I*, doc. V). Hic sufficit notabiliora indicare (30). Priusquam Processus instituat, loci Ordinarius, qui deinde in Processu pro Tribunali sedebit, Commissionem debet constituere trium sociorum, qui peritissimi sint oportet in re historica, critica, hermeneutica; hi tres periti, iuramenti vinculo obstricti, communi studio omnes illas peragere tenentur indagationes necessarias et opportunas, ut materia historica cuius-

Ut etiam viros laicos nominemus: Georgius GOVAU († 1939), praeclarus Academiae Franco-galliae socius; Angelus SILVAGNI († 1955), antiquitatum christianarum, maxime epigraphiae, eximius studiosus; Paulus BREZZI, in Universitate publica Romana et Neapolitana professor, rarus saeculorum VII-XI cognitor et operum laudatorum auctor. - Ordinarie numerantur 14-16 Consultores Romae habitantes, qui regulariter Congressibus plenarijs S.H. interesse possunt. Summa totalis Consultorum ordinarie vertitur circa numerum viginti.

(30) Ad has Normas RP noster Ioannes JAROŠ, tunc in Pontificio Athenaeo Lateranensi Iuris Canonici Professor, commentarium scripsit, quod in ephemeride *Apollinaris* 12 (1939) 451-459 (etiam a parte) prodiit.

vis generis ad Causam pertinens, tota, et debito modo colligatur. Haec eadem materia (quam Pius X iam iam iusserat diligentissime colligere), per dictos peritos, in Processu ordinario ut testes «ex officio» inducendos, praesentari, historice-critice illustrari, et in Processum inseri debet. Hoc agendi modo in tuto collocari deberet (si omnia ad dictas normas reapse procedunt), plenitudo omnigenorum documentorum ad Causam historicam pertinentium; ipse Processus informativus, Romam deferendus, continere deberet summam completam et ex omni parte illustratam totius materiae historicae existentis, ita ut S.H., post rapidum facileque examen, mox ad studium et praeparationem «Positionis» historicae transire possit. Huic methodo, si ab Actoribus, Postulatoribus, peritis, Tribunali debite et studiose obtemperatur, facilis et securus Causae apud S.H. decursus prospiciendus est.

8. DE SECTIONE HISTORICA NOTITIAE VARIAE

Quaedam de S.H. in genere addere iuvabit. - Si quis ex.gr. interroget, quae sint Causae a S.H. inde ab an. 1930 usque in hunc diem ad finem perductae, vel — magis generaliter — quae toto hoc tempore fere triginta annorum egerit et perfecit, facile est respondendum: Catalogus Causarum quae formaliter apud S.H. praesentatae et acceptae sunt, nunc (autumno an. 1959) ad numerum 177 pervenit. Agitur de Causis «historicis» sensu stricto simulac de multis aliis Causis, in quarum pertractatione difficultates peculiare ad lucem venerunt, quae absque studio historico-critico fontium et documentorum resolvi nequeunt.

Tractantur insuper in S.H. ea omnia quae in S. Rituum Congregatione quocumque modo ad historiam pertinent, ut sunt ex.gr. revisiones Calendariorum et Propriorum dioecesium, ordinum aut congregationum, lectiones «historicae» Breviariorum, quaestiones circa authenticitatem reliquiarum, indagationes historico-criticae peculiare varii generis; numerus harum «Practicarum minorum» (*Prattiche minori*) notam 744 attigit. Notetur quoque, resolutionem quaestionum peculiarium saepe maiorem expostulare vim indagationis et temporis, quam ipsae Causae Beatificationis; agitur enim de fontibus et documentis reconditis, parum vel paucis «specialistis» notis, et, in genere, de notitiis minusculis, quarum collectio et examen non absque serio et diuturno labore perficitur.

Denique, inde ab an. 1948, S.H. pro officio ab institutione suscepto, vehementer occupatur in emendatione generali Liturgiae romanae; et nec pauca nec levia — ut omnes noscunt — iam in

usum Ecclesiae universalis inducta sunt. Itaque publicationes hucusque a S.H. editae ad numerum 100 pervenerunt, inter quas varia volumina attingunt etiam 1000 paginas.

Sed redeamus ad Causas maiores. - Subiungimus hic tabulam Causarum quae a S.H. ad finem perductae sunt, scilicet earum tantum quae ad Beatificationem aut Canonizationem pervenerunt, relictis ceteris quae, ope studii et pertractationis historicae ad Introductionem aut declarationem heroicis virtutum vel ad approbationem cultus pervenerunt; harum enim Causarum descriptio nimis longa esset. Sequimur ordinem chronologicum. - Asterisco notantur Causae «historicae» sensu stricto; ceterae Causae, absque asterisco, S.H. subiectae sunt propter difficultates peculiare; inter has inveniuntur quandoque Causae sat antiquae, quae tamen non sunt «historicae», cum in his Processus ordinarii tempore debito, seu cum testibus *de visu* aut *de auditu a videntibus* constructae fuerint; saepe tamen in his Causis defectus documentorum suppleri debet nova indagatione in fontes historicos et nova praesentatione documentorum. Has Causas duobus asteriscis notavimus.

1931 16 XII: ALBERTUS MAGNUS: Canonizatio aequipollens (Pius XI).

1933 30 IV: *Maria a S. Euphrasia* PELLETIER († 24 IV 1868): Beatificatio (Pius XI); canonizata est a Pio XII 3 V 1940.

1934 28 II: *Rochus* GONZÁLEZ * et 8 socii Martyres († 15 XI 1628): Beatificatio (Pius XI).

1934 10 V: *Petrus Renatus* ROGUE * Mart. († 3 III 1796): Beatificatio (Pius XI).

1935 19 V: *Ioannes* FISHER († 22 VI 1535) et *Thomas* MORE († 6 VII 1535): Canonizatio (Pius XI).

1939 25 VI: *Iustinus* DE JACOBIS († 31 VII 1860): Beatificatio (Pius XI).

1940 26 V: *Maria Crucifixa* (Paula) DI ROSA († 15 XII 1856): Beatificatio (Pius XI); canonizata a Pio XII 12/13 VI 1954.

1943 19 XI: *Margarita ab Hungaria* * († 18 I 1270): Canonizatio aequipollens (Pius XII).

1946 16 I: *Antonius de Padua* († 13 VI 1231): extensio cultus Doctoris ad universalem Ecclesiam (Pius XII).

1946 20 VII: *Ludovicus Maria* GRIGNION DE MONTFORT († 28 IV 1716): Canonizatio (Pius XII), post indagationem circa Congregationes religiosas ab ipso fundatas.

1946 24 XI: *Gregorius* GRASSI et 28 socii Martyres in China († 1900): Beatificatio (Pius XII), post indagationem circa causas martyrii.

- 1947 4 V: *Alexia* LE CLERC, *Teresia a Iesu* († 9 I 1622): Beatificatio (Pius XII).
- 1947 9 XI: *Ioanna* DELANUE († 17 VIII 1737): Beatificatio (Pius XII).
- 1950 5 III: *Dominicus* SAVIO († 9 III 1857): Beatificatio (Pius XII); canonizatus 9 III 1957.
- 1950 28 V: *Ioanna de VALOIS* ** († 4 II 1505): Canonizatio (Pius XII).
- 1950 15 X: *Anna Maria* JAVOUHEY († 15 VII 1851): Beatificatio (Pius XII).
- 1951 20 V: *Iulianus* MAUNOIR ** († 28 I 1683): Beatificatio (Pius XII).
- 1951 3 VI: PIUS X, *Iosephus* SARTO († 20 VIII 1914): Beatificatio (Pius XII), post indagationem in quaestionem de « Modernismo »; canonizatus 29/30 V 1954 (Pius XII).
- 1952 4 V: *Rosa* VENERINI * († 7 V 1728): Beatificatio (Pius XII).
- 1954 21 XI: *Ioannes Martinus* MOYÈ ** († 4 V 1793): Beatificatio (Pius XII).
- 1955 19 VI: *Ioannes Bapt.* TURPIN DU CORMIER * et socii Martyres (Laval/Le Mans, † 1794 variis diebus): Beatificatio (Pius XII).
- 1956 7 X: INNOCENTIUS XI, *Benedictus* ODESCALCHI († 11 VIII 1689, Papa 21 XI 1676): Beatificatio (Pius XII).
- 1957 26 V: *Maria a Providentia, Eugenia* DE SMET († 7 III 1871): Beatificatio (Pius XII).
- 1959 3 V: *Maria Margarita* DUFROST DE LEJEMMERAIS, vidua d'YOUVILLE ** († 23 XII 1771): Beatificatio (Ioannes XXIII).

Et haec de Causis absolutis. - Placebit quoque, cognoscere aliqua nomina Servorum Dei, quorum Causae apud S.H. examini subsunt; ecce quaedam nomina magis nota: *Anna Elisabeth Seton* ** († 4 I 1821); *Bernardus Franciscus de Hoyos* * SI († 29 XI 1735), devotionis ad SS.mum Cor Iesu in Hispania ardentissimus fautor; *Bruno Pius Lanteri* * († 5 VIII 1830), pertinet ad sanctos viros qui illo tempore in Torino floruerunt, ut S. Cafasso, S. Cottolengo, S. Don Bosco; *Carolus Eugenius de Mazonod* ** († 21 V 1861), ab an. 1837 ep. de Marseille, fundator Congr. Oblat. Virg. Mariae Immac.; *Catharina Tekakwitha*, * virgo indiana (iroquoise; † 17 IV 1680); *Ezechiel Diaz y Moreno* ** O.Rec.S.Aug. († 19 VIII 1906), ep. de Pasto in Columbia, acerrimus « Liberalismi » inimicus; *Franciscus de Montmorency-Laval* ** († 6 V 1708), primus vicarius, deinde ep. de Quebec, Canada; *Guilelmus Iosephus Chaminade* († 22 I 1850) fundator Societatis Mariae (« Marianistae »); B. *Innocentius V*, *Petrus de Tarantasia* ** († 22 VI 1276; el. 21 I 1276), theologiae scholasticae magister; *Ioannes Philippus Roothaan* SI († 8 V 1853), Prae-

positus Gen. lis Societatis Iesu, quam post restitutionem ad novam perduxit magnificentissimam vitam; Ioannes Maria Robertus de Lamennais ** († 26 XII 1860), frater infelicis Hugonis Felicis Roberti; Marcus ab Aviano * OFM Cap. († 13 VIII 1699), celebris contra Osmanos praedicator; Maria Ward († 30 I 1645) fundatrix « Dominarum Anglicarum »; Philippus Jenigen * SI († 8 II 1704), celebris missionarius.

Series particularis Causarum constituitur a Servis Dei *Martyribus*. - Saepius S.H. de his videre debet, an historice probari possit, eos vere martyres « fidei » fuisse, cum ordinarie rationi religiosae permixta inveniatur ratio politica. Indagationes et studium harum Causarum ordinarie difficiles sunt et magna circumspeditione indigent; si habentur sententiae condemnationis, a tribunali vel a iudice prolatae, saepenumero causa et ratio condemnationis clare dignosci potest et iudicium proferre licet circa veritatem martyrii. Habemus in S.H. plures Causas martyrum temporis « magnae revolutionis » in Francogallia, et Causas martyrum anglorum a saec. XV et XVI; indagatum est in causas martyrii tempore persecutionis in China quae sub nomine « Boxer » notatur, atque studium factum est circa martyres in Paris tempore sic dictae « Commune », an. 1871, ut de aliis taceamus.

Alia series Causarum sui generis illae sunt, in quibus agitur de sic dicta « confirmatione cultus ». Sunt Causae quae incedunt « per viam cultus seu casus excepti » (can. 2125-2135). Forma iuridica harum Causarum creata est ab Urbano VIII, variis decretis, praecipue vero Constitutione « Caelestis Hierusalem » de die 5 VII 1634, quibus statuitur, Servos Dei qui ab centum et pluribus annis (id est saltem ab an. 1534), in possessione cultus sunt, si haec possessio rite probari possit, in eadem cultus possessione confirmari posse (unde dictum « confirmatio cultus »); tales Servi Dei *aequipollenter* beatificati esse censentur, et, post nova miracula, ad formalem possunt procedere Canonizationem (ex.gr. S. Nicolaus a Flüe). Cum in his Causis agatur de probatione historica existentiae cultus antiqui, pertinent per se ad S.H. Etiam de his Causis damus quaedam nomina: Hemma de Gurk († 27 VI 1045; cultus approbatus 5 I 1938); nonnullae adhuc sub iudice sunt vel parari debent: Adelaidis virgo et abbatissa († ca. an. 1015); Agnes de Bohemia seu de Praga O.S. Franc. († 6 III (II?) 1282); Berchtoldus abb. OSB de Garsten († 27 VII 1142); Kinga, regina Poloniae († 1292), et Hedwigis, alia regina Poloniae

(† 17 VII 1399); Hermannus Ioseph O.Praem. († 7 IV 1241 vel 1252), cuius Causa in S.H. iam absoluta est (expectatur Decretum approbationis cultus (31); Dorothea de Montau († 25 VI 1394), de qua paucos post annos instructus est Processus apostolicus Canonizationis (1404 ss.), quin tamen propter infaustas temporum vicissitudines ad Canonizationem pervenit; et aliae Causae, quas omitimus.

Denique, ut ad finem huius particellae perveniamus, placet nobis, praesentare conspectum summarium unius Positionis, ut ex exemplo peculiari modus et forma, necnon amplitudo similium « Positionum » cognosci possit. Sit exemplum *Positio super virtutibus* pro Serva Dei Rosa Venerini, iam Beata, cuius Causam pluries adduximus. Est signata N° 48 publicationum a S.H. editarum et exiit in lucem an. 1952, post tres annos plenos praeparationis. Constat his partibus: *Informatio* Relatoris generalis, pp. III-XL; *Summarium* de vita et virtutibus, pp. XLI-CXLV; *Documenta*, pp. 1-671; *Animadversiones*, pp. 675-677; *Index*, pp. 679-688; *Tavole* (imagines et delineationes) I-IX; paginae omnes totius libri: 833. Numerus « Documentorum » est 38. Documentum VI, de P.e Martinelli SI, qui fuit Servae Dei spiritualis pater et operis eius adiutor, constat introductione historico-critica, pp. 40-48, et quatuor seriebus documentorum: A, 4 textus; B, 4 textus; C, 21 textus; D, 1 textus; totum « documentum » VI absolvitur paginis 40-105. Vel Doc. VIII, quo agitur de quaestione intricata de prima fundatione et directione scholarum piarum puellarum a Serva Dei in civitate et dioecesi de Montefiascone, auctoritate episcopi Cardinalis Marci Antonii Barbarigo, apertarum, quod habet introductionem criticam amplissimam, pp. 119-147, dum textus implent pp. 147-173. Haec sufficiant ad formandam imaginem nostrarum Positionum, ac summae laboris impendendae, ut similia opera condantur.

A pluribus dicendis abstinemus; notetur tantummodo, officiales S.H. stabiliter adscriptos paucos esse, in quorum adiutorium sumuntur periti historici ad varias Causas praevio modo parandas, semper sub directione alicuius officialis S.H. Ipsa enim sola, ut patet, etiam si ab aliis iuvamen habet, de opere facto respondere debet. Quis ergo consideret quae inde ab an. 1930 a S.H. acta et facta sunt (selecta tantum actorum et factorum supra posui-

(31) Hoc Decretum demum exiit in AAS 51 (1959) 830-831, sub die tamen 11 VIII 1958.

mus), et animum ponit in operariorum paucitatem, miretur sane demum multa molita esse.

9. DE CAUSIS NOSTRIS CONSPECTUS SUMMARIUS

Ad melius illustrandas proprietates et difficultates Causarum *historicarum* nostrarum multum conferet visio *omnium* Causarum nostrarum, *respectu maioris vel minoris tempestivitat*, qua testium depositiones in Processibus canonicis collectae fuerunt. Comparatione facta huiusmodi tempestivitat, clare elucescet differentia inter Causas regulares et historicas, necnon in lucem ponentur peculiare difficultates, quibus hae ultimae necessarie vexantur.

Tempestivitat huius mensura *directe haberi potest e numero annorum*, qui inter mortem Servi Dei et initium primi Processus ordinarii defluerunt, quod idem est ac dicere, *e qualitate testium*, quae stat in directa relatione cum tempestivitate in itae collectionis depositionum: siquidem testes haberi potuerint *de visu* seu primae qualitatis, aut saltem *de auditu a videntibus* seu secundae qualitatis, vel demum *de auditu auditus* seu infimae qualitatis.

Damus igitur conspectum generalem Causarum nostrarum, cum earum quae iam absolutae sunt (trium Sanctorum nostrorum), tum earum quae adhuc «currunt». - Conspectus generalis dispositus est ordine chronologico, ex anno mortis Servorum Dei deducto. Numeri inter duas stellas inclusi (ex.gr. * 23 *) indicant annos a morte Servi Dei usque ad actum nominatum defluxos. Uti iam institimus, decisivi valoris sunt anni intercurrentes inter *mortem et primum Processum informativum*; tempus ceterorum actorum in ulteriori Causae pertractatione dependere potest et saepius dependet etiam a causis et circumstantiis, a Postulatore vel etiam a praestantia Causae extraneis; nihilominus tamen non carent quadam significatione.

A. CONSPECTUS GENERALIS CAUSARUM NOSTRARUM

I.

1744 30 VI: † SARNELLI Ianuarius.

Proc. ord. Napoli:	inc. 5 I	1861	* 117 *
	fin. 11 VII	1870	
<i>Introductio Causae</i> :	3 XII	1870	* 126 *
Proc. apl. Napoli:	inc. 25 XI	1876	* 132 *
	fin. 1 VI	1881	
<i>Decr. heroic. virt.</i> :	1 XII	1906	* 162 *

2.

1750 19 IV: † SPORTELLI Caesar.

Proc. ord. Nocera :	inc. 4 XII	1893	* 143 *
	fin. 4 III	1896	
<i>Introductio Causae :</i>	4 XII	1899	* 149 *
Proc. apl. Nocera :	inc. 13 I	1902	* 152 *
	fin. 23 VI	1907	

3.

1752 2 XI: † BLASUCCI Dominicus.

Proc. ord. Nocera :	inc. 4 XII	1893	* 141 *
	fin. 8 I	1896	
Proc. ord. Conza :	inc. 13 XI	1894	
	fin. 6 II	1896	
<i>Introductio Causae :</i>	23 V	1906	* 154 *
Proc. apl. Nocera :	inc. 20 X	1907	* 155 *
	fin. 26 I	1913	
Proc. apl. Conza :	inc. 20 X	1907	
	fin. 28 VI	1913	

4.

1753 13 VIII: † CAFARO Paulus.

Proc. ord. Nocera :	inc. 4 XII	1893	* 140 *
	fin. 6 XII	1895	
Proc. ord. Conza :	inc. 13 XI	1894	
	fin. 6 II	1896	
Proc. ord. Cava dei Tirreni :	inc. 12 II	1894	
	fin. 20 VII	1895	
<i>Introductio Causae :</i>	13 V	1908	* 155 *
Proc. apl. Nocera :	inc. 3 XI	1909	* 156 *
	fin. 14 V	1919	
Proc. apl. Conza :	inc. 29 X	1913	
	fin. 20 XII	1917	
Proc. apl. Cava dei Tirreni :	inc. 5 XI	1910	
	fin. 22 VI	1918	

5.

1755 14 IX: † CROSTAROSA Maria Caelestis.

Proc. ord. Foggia :	inc. 9 VII	1879	* 124 *
	fin. 8 II	1884	
<i>Introductio Causae :</i>	11 VIII	1901	* 146 *
Proc. apl. Foggia :	inc. 2 V	1932	* 177 *
	fin. 31 X	1932	

6.

1755 16 X: † MAIELLA Gerardus Maria.

Proc. ord. Muro:	inc. 11 IV	1843	* 88 *
	fin. 21 I	1845	
Proc. ord. Conza:	inc. 13 XII	1843	
	fin. 24 II	1845	
<i>Introductio Causae</i> :	17 IX	1847	* 92 *
Proc. apl. Conza:	inc. 10 IV	1850	* 95 *
	fin. 28 X	1856	
Proc. apl. Muro:	inc. 20 IV	1850	
	fin. 24 X	1850	
<i>Decr. heroic. virt.</i> :	8 VI	1877	* 122 *
<i>Beatificatio</i> :	29 I	1893	* 138 *
<i>Canonizatio</i> :	11 XII	1904	* 149 *

7.

1787 1 VIII: † DE LIGUORI Alfonsus Maria.

Proc. ord. Nocera:	inc. 5 IV	1788	* 1 *
	fin. 9 III	1789	
Proc. ord. S. Agata dei Goti:	inc. 30 VIII	1788	
	fin. 23 XI	1789	
<i>Introductio Causae</i> :	4 V	1796	* 9 *
Proc. apl. S. Agata dei Goti:	inc. 22 XII	1796	* 9 *
	fin. 24 XII	1803	
Proc. apl. Nocera:	inc. 11 V	1797	
Proc. apl. Nocera <i>de fama in genere</i> :	inc. 22 X	1797	
	fin. 2 XII	1797	
Proc. apl. Nocera:	fin. 19 II	1802	
<i>Decr. heroic. virt.</i> :	7 V	1807	* 20 *
<i>Beatificatio</i> :	15 IX	1816	* 29 *
<i>Canonizatio</i> :	26 V	1839	* 52 *

8.

1820 15 III: † HOFBAUER Clemens Maria.

Proc. ord. Wien:	inc. 21 I	1864	* 44 *
	fin. 24 IV	1865	
<i>Introductio Causae</i> :	14 II	1867	* 47 *
Proc. apl. Wien:	inc. 14 X	1867	* 47 *
	fin. 13 XI	1869	
<i>Decr. heroic. virt.</i> :	14 V	1876	* 56 *
<i>Beatificatio</i> :	29 I	1888	* 68 *
<i>Canonizatio</i> :	20 V	1909	* 89 *

9.

1849 3 XII: † DI NETTA Michael.

Proc. ord. Tropea:	inc. 5 XII	1896	* 47 *
	fin. 12 IV	1898	
Proc. ord. Nocera:	inc. 12 III	1897	
	fin. 27 XI	1897	
<i>Introductio Causae</i> :	22 VI	1910	* 61 *
Proc. apl. Nocera:	inc. 30 III	1914	* 65 *
	fin. 15 V	1919	
Proc. apl. Tropea:	inc. 15 VI	1914	
	fin. 28 III	1919	
<i>Decr. heroic. virt.</i> :	2 VII	1935	* 86 *

10.

1858 30 X: † PASSERAT Iosephus Amandus.

Proc. ord. Tournai:	inc. 8 VI	1892	* 37 *
	fin. 13 III	1895	
Proc. ord. Wien:	inc. 29 X	1892	
	fin. 20 XII	1894	
Proc. ord. Roma:	inc. 2 XII	1892	
	fin. 24 VIII	1896	
Proc. rog. Annecy:	inc. 26 VI	1893	
	fin. 26 VII	1893	
<i>Introductio Causae</i> :	13 V	1901	* 43 *
Proc. apl. Wien:	inc. 14 III	1902	* 44 *
	fin. 18 XII	1910	
Proc. apl. Tournai:	inc. 27 V	1902	
	fin. 26 IX	1907	

11.

1860 5 I: † NEUMANN Ioannes Nepomucenus.

Proc. ord. Philadelphia:	inc. 5 V	1886	* 26 *
	fin. 24 X	1888	
Proc. ord. Budweis:	inc. 15 X	1886	
	fin. 8 III	1888	
<i>Introductio Causae</i> :	15 XII	1896	* 36 *
Proc. apl. Philadelphia:	inc. 25 X	1897	* 37 *
	fin. 13 VI	1902	
Proc. apl. Budweis:	inc. 17 XI	1897	
	fin. 2 IV	1901	
<i>Decr. heroic. virt.</i> :	11 XII	1921	* 61 *

12.

1874 8 XI: † RIBERA Emanuel.

Proc. ord. Napoli:	inc. 13 II	1886	* 12 *
	fin. 17 XII	1897	

Proc. ord. Nocera (32)	inc.			
	fin.			
Proc. add. Salerno:	inc.	27 I	1891	
	fin.	16 I	1896	
<i>Introductio Causae</i> :		8 V	1912	* 38 *
Proc. apl. Napoli:	inc.	20 II	1914	* 40 *
	fin.	12 IX	1923	
Proc. apl. Nocera:	inc.	30 III	1914	
	fin.	16 II	1923	

13.

1883 3 XI: † STÖGER Ioannes Baptista.

Proc. ord. Sankt Pölten:	inc.	17 XI	1898	* 15 *
	fin.	17 XII	1903	
<i>Introductio Causae</i> :		15 XII	1915	* 32 *
Proc. apl. Sankt Pölten:	inc.	23 IV	1919	* 39 *
	fin.	23 I	1922	

14.

1887 14 I: † DONDERS Petrus.

Proc. ord. 's Hertogenbosch:	inc.	13 VII	1900	* 13 *
	fin.	29 IV	1903	
Proc. ard. Suriname:	inc.	9 XI	1900	
	fin.	29 X	1901	
<i>Introductio Causae</i> :		14 V	1913	* 26 *
Proc. apl. 's Hertogenbosch:	inc.	10 IX	1914	* 27 *
	fin.	3 XII	1919	
Proc. apl. Suriname:	inc.	8 I	1915	
	fin.	1 III	1918	
<i>Decr. heroic. virt.</i> :		25 V	1945	* 58 *

15.

1896 30 IX: † PAMPALON Alfridus.

Proc. ord. Quebec:	inc.	18 V	1907	* 11 *
	fin.	4 IX	1908	
Proc. ord. Liège:	inc.	19 V	1908	
	fin.	14 VIII	1908	
<i>Introductio Causae</i> :		22 II	1922	* 26 *
Proc. apl. Liège:	inc.	30 VIII	1924	* 28 *
	fin.	14 IV	1925	
Proc. apl. Quebec:	inc.	16 VI	1925	
	fin.	23 X	1926	

(32) Indicationes temporis huius Processus habere non potuimus.

16.

1899 26 IX: † STANGASSINGER Gasparus.

Proc. ord. München:	inc. 8 IV	1935	* 36 *
	fin. 24 III	1938	
Proc. supplet. München:	inc. 10 III	1937	
	fin. 21 III	1938	
Proc. rogat. S. Paulo de Brasil:	inc. 22 IV	1937	
	fin. 2 IX	1937	

17.

1902 9 VIII: † LEONE Iosephus Maria.

Proc. ord. Nocera:	inc. 21 V	1923	* 21 *
	fin. 28 VI	1929	

18.

1916 10 I: † LOIODICE Victor.

Proc. ord. Montevideo:	inc. 1 X	1942	* 26 *
	fin. 5 IV	1945	

19.

1917 17 VII: † LOSITO Antonius Maria.

Proc. ord. Nocera:	inc. 30 IX	1937	* 20 *
	fin. 21 XI	1939	

20.

1926 30 VI: † JANAUSCHEK Gulielmus.

Proc. ord. Wien:	inc. 14 XI	1934	* 8 *
	fin. 12 XI	1937	

Ut conspectum hunc generalem Causarum nostrarum ad faciliorem usum transferamus, ex eo excerpemus singulas notitias in tantas tabulas minores translatas, quibus Causae nostrae ita disponuntur, ut uno oculorum ictu percipi possit, quot anni defluerint a morte respectivi Servi Dei usque ad determinatos actus maioris momenti eiusdem Causae, qui in conspectu generali adducti sunt. Harum tabularum auxilio facile erit, quasdam deducere conclusiones, pro nostris Causis historicis earumque condicione non inutiles.

B. TABULAE SPECIALES

a) *Causae nostrae dispositae secundum tempus quod defluxit a morte Servi Dei usque ad initium (primi) Processus ordinarii seu informativi.*

Anni:

1	1787-1788:	DE LIGUORI Alfonsus Maria.
8	1926-1934:	Janauschek Gulielmus.
11	1896-1907:	Pampalon Alfridus.
12	1874-1886:	Ribera Emanuel.
13	1887-1900:	Donders Petrus.
15	1883-1898:	Stöger Ioannes Baptista.
20	1917-1937:	Losito Antonius Maria.
21	1902-1923:	Leone Iosephus Maria.
26	1860-1886:	Neumann Ioannes Nepomucenus.
26	1916-1942:	Loiodice Victor.
36	1899-1935:	Stangassinger Gasparus.
37	1858-1892:	Passerat Iosephus Amandus.
44	1820-1864:	HOFBAUER Clemens Maria.
47	1849-1896:	Di Netta Michael.
88	1755-1843:	MAIELLA Gerardus.
117	1744-1861:	Sarnelli Ianuarius.
124	1755-1879:	Crostarosa Caelestis Maria.
140	1753-1893:	Cafaro Paulus.
141	1752-1893:	Blasucci Dominicus.
143	1750-1893:	Sportelli Caesar.

Haec tabula fundamentum praebet ad distinguendas Causas antiquas seu *historicas* a Causis regularibus; aliis verbis, edocet nos de *tempestivitate primae indagationis canonicae*, in qua testes *de visu* in promptu erant, vel omnes, vel saltem sufficientes ad plenam et cumulatam probationem de Servi Dei sanctitate vitae et de ceteris omnibus rite explorandis. Notetur, in Processu S. i Gerardi — post 88 annos ab eius decessu! — *unum* tantum inventum fuisse hominem, testem ocularem, tunc 98 annorum (!), cuius omnino ieiuna depositio non valuit Causam a condicione *antiquae* salvare. Reliquae Causae, post elapsos annos 117-143 incoepatae, formam completam Causarum *antiquarum* vel (ab anno 1930) *historicarum* exhibent.

b¹) *Causae nostrae dispositae secundum tempus quod defluxit a morte Servi Dei usque ad Introductionem Causae apud S. Rituum Congregationem.*

Anni:

9	1787-1796:	DE LIGUORI Alfonsus.
26	1887-1913:	Donders Petrus.

26	1896-1922 :	Pampalon Alfridus.
32	1883-1915 :	Stöger Ioannes Baptista.
36	1860-1896 :	Neumann Ioannes Nepomucenus.
38	1874-1912 :	Ribera Emanuel.
43	1858-1901 :	Passerat Iosephus Amandus.
47	1820-1867 :	HOFBAUER Clemens Maria.
61	1849-1910 :	Di Netta Michael.
92	1755-1847 :	MAIELLA Gerardus Maria.
126	1744-1870 :	Sarnelli Ianuarius.
146	1755-1901 :	Crostarosa Caelestis Maria.
149	1750-1899 :	Sportelli Caesar.
154	1752-1906 :	Blasucci Dominicus.
155	1753-1908 :	Cafaro Paulus.

Ingressus alicuius Causae in altissimum Forum apostolicum, per *Introductionem Causae* apud S. Rituum Congregationem, non caret certa significatione ; digna declarata est, ut Sancta Sedes seu summum Ecclesiae harum Causarum Tribunal in ea diiudicanda operam studiumque impendat.

Tempus, quo Causae Introductio fiat, dependet primo a termino Processus ordinarii seu informativi, deinde a confectione sic dictae *Copiae publicae*, quae inservit Postulatori et advocatis in elaborandis variis scriptis ad pertractationem Causae pertinentibus, demum (ne loquemur de habilitate Postulatoris), a capacitate materiali officii Promotoris Generalis Fidei, seu *Sectionis theologicae* S. Rituum Congregationis, quae, ut patet, pro rerum natura limitata est, et in qua centenae Causae simul tractandae occurrunt. Haec certa quaedam difficultas, scilicet numerum Causarum qui his ultimis decenniis ex inopinato accrevit, absque serietatis et severitatis dispendio maiori cum celeritate expediendi, hoc effecit, ut recentioribus annis Introductiones Causarum non semper adeo celeriter earum in Congregatione praesentationem sequerentur uti hoc initio adhuc huius saeculi saepius factum est, nec semper valet ipsa Causae praestantia ad celerius adipiscendum fastigium primum, nempe ipsius Causae Introductionem.

b²) *Causae nostrae dispositae secundum tempus quod defluxit ab absoluto Processu ordinario usque ad Introductionem Causae.*

Anni :

Eodem anno	1870	:	Sarnelli Ianuarius.
2	1865-1867 :		HOFBAUER Clemens Maria.
2	1845-1847 :		MAIELLA Gerardus.
3	1896-1899 :		Sportelli Caesar.
5	1896-1901 :		Passerat Iosephus Amandus.

7	1789-1796:	DE LIGUORI Alfonsus Maria.
8	1888-1896:	Neumann Ioannes Nepomucenus.
10	1896-1906:	Blasucci Dominicus.
10	1903-1913:	Donders Petrus.
12	1896-1908:	Cafaro Paulus.
12	1903-1915:	Stöger Ioannes Baptista.
13	1897-1910:	Di Netta Michael.
14	1908-1922:	Pampalon Alfridus.
15	1897-1912:	Ribera Emanuel:
27	1884-1901:	Crostarosa Maria Caelestis.

b³) *Absolute iam Processu ordinario, usque ad currentem an. 1959, quot delapsi sunt anni, quin tamen Introductio facta sit*

14	1945-1959:	Loiodice Victor.
20	1939-1959:	Losito Antonius Maria.
21	1938-1959:	Stangassingier Gasparus.
22	1937-1959:	Janauschek Gulielmus.
30	1929-1959:	Leone Iosephus Maria.

Ordinarie curant Causarum Postulatores, ut, Processu ordinario Romam delato, quam citius fiat Causae Introductio apud Summum Tribunal Sacrae Rituum Congregationis; magni enim interest, tempestive intentare Processum apostolicum, ne testes pretiosi *de visu*, morte sublati, pereant. Tabula hic posita, sub hoc respectu, non indiget ulteriori explicatione.

c) *Causae nostrae dispositae secundum tempus quod defluxit a morte Servi Dei usque ad initium Processus apostolici.*

Anni:

9	1787-1796:	DE LIGUORI Alfonsus Maria.
27	1887-1914:	Donders Petrus.
28	1896-1924:	Pampalon Alfridus.
37	1860-1897:	Neumann Ioannes Nepomucenus.
40	1874-1914:	Ribera Emanuel.
44	1858-1902:	Passerat Iosephus Amandus.
47	1820-1867:	HOFBAUER Clemens Maria.
65	1849-1914:	Di Netta Michael.
95	1755-1850:	MAIELLA Gerardus Maria.
132	1744-1876:	Sarnelli Ianuarius.
152	1750-1902:	Sportelli Caesar.
155	1752-1907:	Blasucci Dominicus.
156	1753-1909:	Cafaro Paulus.
177	1755-1932:	Crostarosa Caelestis Maria.

Introductione Causae peracta, ut Processus apostolicus apud tribunal Ordinarii loci fieri possit, necesse est, ut facultas agendi

nomine Sanctae Sedis Ordinario « remittatur », quod fit vi « litterarum remissorialium », una cum quibus transmittuntur etiam Interrogatoria, a Promotore Generali Fidei accurate composita. Haec omnia brevi tempore ab Introductione dilapso exsequi solent; propterea ordinarie initium Processus apostolici non ita multo post sequitur ipsam Introductionem Causae.

d) *Causae nostrae dispositae secundum tempus quod defluxit a morte Servi Dei usque ad decretum heroicis virtutum.*

Anni:

20	1787-1807:	DE LIGUORI Alfonsus Maria.
56	1820-1876:	HOFBAUER Clemens Maria.
58	1887-1945:	Donders Petrus.
61	1860-1921:	Neumann Ioannes Nepomucenus.
86	1849-1935:	Di Netta Michael.
122	1755-1877:	MAIELLA Gerardus Maria.
162	1744-1906:	Sarnelli Ianuarius.

Secundum fastigium, magna sane aestimatione dignum, ad quod Actores et Postulatores Causas Servorum Dei summa industria perducere adpetunt, est decretum super heroicis virtutum.

Tribunal apostolicum per hoc decretum solemniter enuntiat hanc sententiam, a Summo Pontifice corroboratam: Servum Dei re vera ad plenam sanctitatem christianam pervenisse, ideoque promeruisse, ut a cuncto populo christiano tamquam exemplar vitae evangelicae considerari ac venerari possit (quapropter titulo « Venerabilis » honestatur!); accepta postmodum divina confirmatione huius sententiae per duo (in Causis historicis quattuor) miracula, Servus Dei ad cultum publicum Ecclesiae seu ad honores altarium elevabitur.

E nostris Causis, demptis tribus ad ultimum finem seu ad supremum fastigium Canonizationis perductis, quatuor tantum restant quae examen severissimum heroicis virtutum superaverunt, tres Causae regulares, una Causa historica; pro his expectantur miracula.

e) *Causae nostrae dispositae secundum tempus quod defluxit a morte Servi Dei usque ad Beatificationem et Canonizationem.*

Anni: Ad Beatificationem.

29	1787-1816:	DE LIGUORI Alfonsus Maria.
68	1820-1888:	HOFBAUER Clemens Maria.
138	1755-1893:	MAIELLA Gerardus Maria.

Ad Canonizationem.

Anni:

52	1787-1839:	DE LIGUORI Alfonsus Maria.
89	1820-1909:	HOFBAUER Clemens Maria.
149	1755-1904:	MAIELLA Gerardus Maria.

A Beatificatione ad Canonizationem.

Anni:

11	1893-1904:	MAIELLA Gerardus Maria.
21	1888-1909:	HOFBAUER Clemens Maria.
23	1816-1839:	DE LIGUORI Alfonsus Maria.

In hisce tabulis imprimis notandum venit, brevius vel longius temporis spatium quod intercurrit a decreto heroicis virtutum ad Beatificationem, et postea a Beatificatione ad Canonizationem, praecipue, immo unice dependere a libera Voluntate et Providentia divina, cui soli potestas est miracula perpetrare et momenta definire, in quo quisque Servus Dei (Beatus) in historiam Regni Dei in terra, ut Beatus, et eo vel magis, ut Sanctus, inserendus erit.

Opus Postulatoris, et in genere Actorum Causae, in his studiis delicatissimum est. Humano modo et humanis adiumentis sane via sternenda est ad maiorem Servi Dei (Beati) apud populum christianum cognitionem et venerationem, ex qua gignitur fiducia invocationis, necnon, post acceptas gratias, prudens fiat earum divulgatio, plane evitata omni exaggeratione vel nimis profana «publicitate». Horae enim Dei non hominum mensura computantur, sed accedunt quando Ipsi placebit.

De S. o Alfonso praeterea recordandum est, eius Beatificationem ultro procrastinatam fuisse duplici invasione romana Gallofrancorum (1797-1800; 1809-1815); quotiescumque enim ab invasoribus Summus Pontifex ab Urbe vi deportatus est, etiam Congregationes romanae aliaque officia Sanctae Sedis a consueto labore plus minusve cessare coacta sunt.

De Canonizatione autem Beati Alfonsi certo constabat iam an. 1830, edito scilicet decreto «super Tuto», seu «tuto procedi posse ad Beati Alfonsi Canonizationem». Causa igitur Patris nostri iam tunc plene absoluta erat; sed ratione expensarum pro solemnitate Canonizationis occurrentium Congregationis nostrae supremi gubernatores censuerunt exspectandum esse usquedum aliorum quoque Beatorum Canonizatio in proximo poneretur, ita ut, dispertitis impensis pecuniarum, onus nobis spectans facilius esset sustinendum. Sic factum est, ut Beatus Alfonsus a de-

creto Canonizationis faciendae usque ad Canonizationem factam *novem adhuc annos* exspectare debuerit. Hac vero dilatione divina Providentia, «ludens», ad illud pervenit, ut una cum S.º Alfonso simul in Album Sanctorum inscriberentur alii duo coevi neapolitani, Sancto nostro quoquo modo iuncti, S. Franciscus Di Girolamo SI († 11 V 1716) et S. Ioannes Iosephus a Cruce OFM (Carolus Gaetano, † 5 III 1734). Ceterum, reliqui Sancti item Alfonso sunt contemporanei, eidem vix ignoti: S. Pacificus a S. Severino († 24 IX 1721) et S. Veronica Giuliani († 9 VII 1727).

10. DE CAUSIS NOSTRIS HISTORICIS IN GENERE

Conspectum generalem Causarum nostrarum, uti promisimus, in singulas tabulas speciales distribuimus, qua occasione plurimas notitias considerationesque gratas annectere potuimus. Sed iam tempus est, ut ad thema proprium nobis propositum propinquius accedamus, ad loquendum videlicet de Causis nostris «historicis».

Superiore loco accuratius exposuimus, *quaenam* sint Causae «antiquae», quae inde ab an. 1930 pressius «historicae» appellantur. Momentum praecipuum, quo aliqua Causa ut «historica» constituatur, iterum summatim reportamus: Causa fit «historica», *si in Processu ordinario desint testes de visu*, ita ut pondus probationis principalis transeat ad documenta historica.

Ad dignoscendas igitur Causas historicas nostras inspicienda est tabula specialis a), qua eadem Causae dispositae sunt secundum tempus quod a morte Servi Dei defluxit usque ad initium Processus informativi. Si percurras primam columnam, annorum scilicet, facile detegitur «hiatus» inter primam seriem Causarum, quarum Processus informativi initium habuerunt post spatium temporis quod ab uno anno crevit usque ad annos 47, et alteram seriem, in qua hoc idem spatium temporis ab annis 88 ascendit usque ad annos 143. Haec altera series complectitur sex Causas, quarum prima est S.º Gerardi, incoepta tantummodo post 88 annos a morte ipsius. Uti iam significavimus, unus adhuc repertus est in Processu informativo testis *de visu*, annos 98 natus, qui itaque decem habuit annos, dum mortuus est Gerardus. Uno tali teste Causa non potest trahi in classem Causarum regularium, quarum probationis vis, tota vel saltem principalis, in depositionibus testium oculatorum consistit.

A Causa igitur S.º Gerardi incipiunt Causae nostrae «historicae»; prima haec a medietate sane saeculi absolutissima est per

Servi Dei Canonizationem. Causa P. is Sarnelli, sententiâ favorabili super virtutum heroicitate enuntiatâ, a tractatione historico-critica erepta est, at indiget confirmatione quattuor miraculorum, ut ad Beatificationem perveniat. Ceterae Causae autem adhuc sub iudice sunt, et egent tractatione illa peculiari, quae pro Causis historicis enucleandis constituta est.

Priusquam vero de singulis supradictis Causis historicis pauca dicemus, praemittimus adhuc tabulam «syntheticam», qua singula elementa harum Causarum, seu actus praecipui, quibus versus ultimum desideratissimum terminum, Beatificationem ac Canonizationem progressi sunt, in unum redacta inveniuntur. Numeris uncis rotundis inclusis indicantur anni a morte Servi Dei elapsi.

N.	Nomen	Ann. mortis	Proc. Init. inform.	Introd. Causae	Init. Proc. apost.	Decr. heroic. virtut.	Beatif.	Canoniz.
1	MAIELLA Gerardus M.	1755	1843 (88)	1847 (92)	1850 (95)	1877(122)	1893(138)	1904(149)
2	Sarnelli Ianuarius	1744	1861(117)	1870(126)	1876(132)	1906(162)	_____	_____
3	Crostarosa Caelestis	1755	1879(124)	1901(146)	1932(177)	_____	_____	_____
4	Cafaro Paulus	1753	1893(140)	1908(155)	1909(156)	_____	_____	_____
5	Blasucci Dominicus	1752	1893(141)	1906(154)	1907(155)	_____	_____	_____
6	Sportelli Caesar	1750	1893(143)	1899(149)	1902(152)	_____	_____	_____

II. DE SINGULIS CAUSIS NOSTRIS HISTORICIS

I. - De Causa S. i Gerardi Maiella.

Prima quaestio, quae curiositatem nostram movet, haec est: curnam haec Causa tam sero incoepa sit, cum de Gerardo talis ac tanta viguerit, intra et extra claustra, fama sanctitatis, mirabilium ac portentorum? - Ratio principalis haec notatur: Congregatio nostra, nova adhuc et exigua, a morte Fundatoris, viri manifeste insignis et singularis, omnibus viribus nisa est, ut hanc primissimam Causam promoveret, qua nondum absoluta, omnino impar erat, aliam suscipiendi (33). Ita evenit (nec satis dolendum est!), ut nobilissima Causa Gerardi adeo debuisset procrastinari; pretiosi testes *de visu*, unus post alterum, e vita cessere, ita ut Causa demum indirectam tantum probationem, seu, uti aiunt, «ex secunda manu», praerberet. Hoc — in tota facti gravitate — probe agnovit expertissimus Promotor Generalis Fidei, qui in Positione pro Causae Introductione, pro sua scientia et cognitione, inter alia haec perspicaciter notavit:

(33) Ita explicatio Postulationis eius temporis. - Sed a morte S. i Gerardi usque ad mortem S. i Fundatoris 32 anni transierunt, quin tamen ullum tentamen Causae incipiendae factum esset.

MURANA seu COMPSANA... Gerardi Majella... *Positio super Introductione Causae*, Roma 1847. - *Animadversiones Promotoris Fidei Generalis Mons. Petri Minetti*.

Post diuturnum silentium ac ferme post aevum in hoc sacro Foro Fr. Gerardi nomen profertur, et quae fuerat neglecta Causa impense promovetur. Tempestive saltem Processus acta essent habita, quia tunc testes locupletes et certiora documenta haberemus; sed et etiam diu praetermissa et serius inita quam par erat. Siquidem Dei Servus diem obiit supremum an. 1755, nec legitima inquisitio coepta est nisi an. 1843, seu octoginta et octo post annos. Hinc in duplici Processu proprio Antistitum iure Muri et Compsae habito, unum reperis oculatum testem, annos natum nonaginta et octo, qui puer vidit Dei Servum et aliquando etiam allocutus est. Sed hic testis, ut patet, exilis profecto est ac ieiunus...

De fama. - Dilatis tamdiu inquisitionibus atque oculatis testibus vita-functis, populi rumor superfuit, qui sensim percerebuit et pro sui natura monstra confinxit. Hinc, si homines audis qui in Processibus testantur, passim reperies inania facta ac prorsus absona quae fidem excedant... Forte sciscitaberis, quomodo fama istaec invaluerit? In promptu est ratio: magna scilicet illius gentis phantasiae vis, ad credenda monstra proclivitas, ardens-fandi libido. [*Sequuntur exempla*], ut ratio pateat quae famam concitavit atque etiam nunc fovet. Et re quidem vera,... plebi insueta placent, et illa virtus plus arridet, quae parum severa, quae proprio ingenio consentanea est, quae voluntati obsecundat, eo praesertim, dum monstra ferantur, quae eidem adstipulentur... Quae cum ita sint, iam patet, quomodo Servi Dei inoluerit. Ejus quippe res gestae narratiunculis commixtae, et ferme implicatae, vitae-rationem constituerunt, quae contextu suo plebem delectet ac paene rapiat, eo praesertim quod bona malis adiuncta sint, abnormia solitis, et ubique Deus inducatur, qui omnipotentia sua utrumque confirmet. His accedit partium studium, quod etiam in cordatis viris communem sensum obtundit... ac proinde oculatis testibus defunctis, via ferme reserata est qua fama pervaderet...

Disceptatione Causae progrediente, Promotor Generalis Fidei gradus sensim retulit, ita ut denique, non obstantibus gravibus animadversionibus supra memoratis, via ad supremam Gerardi glorificationem aperta sit. - Senior tamen recognitio vitae S. Gerardi ac portentorum quae in vita eius tam copiose accidisse asseruntur, viâ ac ratione cribrationis historicae-criticae, adhuc valde desideratur (34).

(34) RP Nicolaus Ferrante noster, in secunda editione libri *Storia meravigliosa di S. Gerardo Maiella* (Coletti, Roma, 1959) pretiosum addidit supplementum *Appendice storico-critica sui miracoli di S. Gerardo Maiella* (pp. 417-539), in quo methodo scientiae historicae congruente de miraculis disserit quae in depositionibus testium, tempore Processuum, descripta inveniuntur.

2. - *De Causa P. is Ianuarii Sarnelli.*

Processus ordinarius in Causa P. is Sarnelli initium habuit post 117 annos a morte eiusdem elapsos, ita ut quaevis probatio virtutum viâ directâ seu per oculos testes excluderetur. Quasi necessario proinde Promotor Generali Fidei primas suas animadversiones contra hanc Causam a statu deficientis probationis desumpsit (vide textum infra positum). Postulator ergo Causarum nostrarum, ad supplendum Processum, potiora testimonia historica circa candidatum ad Beatificationem in lucem proferre coactus est, ut quoddammodo testium *de visu* defectûs ex notitiis scriptorum coevorum repararentur. Hac agendi ratione iam praecluditur ad methodum historico-criticam adhibendam, secundum quam nostra aetate ex officio a Sectione Historica S. Rituum Congregationis Causae «historicae» pertractantur. Hoc modo difficultates, ex defectu testium oculatorum enascentes, ex adductis testimoniis *de visu*, qui olim depositiones suas tamquam simplices scriptores memoriarum reliquerunt, superari potuerunt. Notandum insuper, testimonium S. i Alfonsi, in Foro Sacrorum Rituum peculiariter fuisse pensatum, cum testimonium viri cuius virtutum absoluta perfectio iam authentice declarata est, sinceritatis et veritatis sigillo omnino confirmatum esse credatur. Sic in Causa nunc Venerabilis Servi Dei Sarnelli scopuli cautesque severae disceptationis feliciter superatae sunt.

NEAPOLITANA... Ianuarii Sarnelli... *Positio super Introductione Causae*, Roma 1874. - *Animadversiones* Promotoris Generalis Fidei Mons. Laurentii Salvati.

Caput I. *De probationibus.* - Ianuarius Maria Sarnelli mortalem vitam cum aeterna commutavit die trigesima iunii an. 1744,... in ordinaria autem inquisitione examen primi testis incepit an. 1864, mense novembri mediante... Porro in themate, quamvis de dolo aut culpabili negligentia in dilatione huius Ordinarii Processus suspicio non oriatur, a vero tamen fortasse non aberit, qui arbitretur, Causam Beatificationis per centum viginti annos initam non esse, eo quod neque coevi nec qui illos consecuti fuerunt, hactenus promoveri dignam reputaverint... Non solum testium *de visu* defectum in casu animadvertere est, sed etiam probationis subsidiariae. E testibus quatuor et viginti ad examen accitis, quartus, qui aetate et rerum scientia gravior erat, P. Rafael M. Tocco, post saeculi dimidium eoque amplius, a Servi Dei obitu lucem adspexerat, ceteri illo iuniores [*erant*]... Hinc nemo repertus est, qui immediate a *videntibus* aliquid potuerit derivare; quin immo, si non omnes, plures tamen eorum ab iis tantum audiverunt qui item *ab aliis de auditu testibus* instructi erant...

[*Continuat loqui de « exceptione affectionis », cum*] omnes... ad unum vel e gente Sarnelliorum vel a Liguoriano Instituto alumnis eorumque amicis fuerunt delecti... Nonnulli ad audita tantum sese referunt, sed ab iis dumtaxat audivisse fatentur, qui de rebus antea lectis loquebantur... Ceteri, qui de orali traditione loquebantur, potissimum scientiae suae fontem constituent in lectione librorum ac documentorum... Utrumque vero ab examinis initio scientiae suae rationem reddentes ad oretenus accepta appellaverint, in suis deinde responsis a libris iam editis aliisque chronicis monumentis notitias attingunt... Inspectis nimirum singulis attestationibus, vix aliquid reperitur ab historicis documentis non derivatum vel typis iam editis, vel manu exaratis, in quorum assidua lectione ideo versati sunt testes, ut examen subirent. Ecquid autem necesse erat, ut cuncti ad scriptores confugerent, si aliqua veri nominis oralis traditio de Servo Dei viguisset? [*Nominat auctores praecipuos: S.um Alfonso, Tannoia, Landi, De Risio, Sparano, Giovine; notat postea etiam absentiam miraculorum post mortem Servi Dei ad eius intercessionem acceptorum*].

3. - *De Causa monialis OSSR Mariae Caelestis Crostarosa.*

Causa seu casus peculiariter difficilis.

1° - Haec enim Causa, incepta 124 annis a morte piae monialis, gravi inde ab initio laborat defectu, probationum scilicet per testes *de visu*, defectus gravior factus ex eo quod famula Dei in clausura vixit, ita ut numerus testium qui ex propria cognitione deponere potuissent, necessario valde circumscriptus manserit.

2° - Adde generaliore difficultatem, ex capite nempe assertarum visionum et revelationum, seu ex statu vitae « mysticae » Servae Dei; hae enim, ut satis notum est, in Foro S. ae Congregationis disceptationem Causarum huiusmodi, nedum faciliorem, immo sat intricatam reddunt.

Hoc studio Causas primarie sub respectu probationis « historicae » recolimus; primo loco ergo observationes Promotoris Generalis Fidei, quibus Causam Mariae Caelestis sub hoc respectu aggressus est, exhibemus. Peroportune incipit a S. o P. e N. o Alfonso, statuens intimam eiusdem Sancti cum Famula Dei necessitudinem in condenda Congregatione nostra: attamen, illum, 32 annos post Servam Dei vitâ functum, inde ab an. 1839 « Sanctum » esse, de illa vero primos passus ad eandem gloriam adipiscendam tardissime tandem inceptos fuisse! revera Processus Ordinarius Mariae Caelestis initium habuit 40 annos post Canonizationem peractam S. i Alfonsi.

Refellit quoque Fidei Vindex Generalis argumentum cuius ope

Superiorissa Monialium, Maria Teresia Spinelli, in Processu Ordinario adeo retardatum eiusdem Processus initium explicare voluit, adducens temporum adiuncta adversa, « utpote omnibus Causis facile accommodandum »; haec nihilominus assertio quandoque non omnino a veritate absona esse potest, quod tamen stricte viâ historicâ probandum erit.

Summopere tandem cum Tutore Generali Fidei notare iuvat factum curiosum, quod facile in similibus Causis occurrere potest: insufficientiae testium, qui omnes *ab auditu*, saepius *ab auditu auditus* sunt, obviam venire contendunt Actores et Postulatores, adaugendo simpliciter *numerum* testium, obliviscendo ex maiori summa testium parum instructorum non amplificari veritatem et securitatem depositionis eorum. Successit enim in hoc Processu Ordinario, quod numerus enormis 116 testium inductus esset; atvero Tribunal, examinatis iam 62 testibus, animadvertit ex eorum depositionibus parcas collectas esse ad rem pertinentes notitias, ita ut non pauci secundo ad Tribunal redire iussi sunt, interrogandi circa omnia « Interrogatoria » et omnes « Articulos »; sed obtentus est secundo idem effectus: quod quis ignorat, centies repetitus in iudicium, nescit revelare.

His ex Promotoris Fidei Generalis obiectionibus deductis, eisdem propria verba allegamus:

FODIANA... Mariae Caelestis Crostarosa... *Positio super Introductione Causae*, Roma 1901. - *Animadversiones Promotoris Generalis Fidei* Mons. Ioannis Bapt. Lugari (10 febr. 1901).

[*Incipit a S.o Alfonso eiusque cum Serva Dei relationibus in origine Congregationis SS. Redemptoris*]. Merito proinde, utriusque biographiam legens, dum S. Alfonso a Maria Caelesti seiungere non vales, miraris sane, qui factum sit, ut istius Causa nunc primum huius nostri Fori limen attingat; ipsa enim obiit an. 1755, scilicet duo et triginta ante annos, quam ex hac vita migraret Alfonso; atque nedum iste iam ab an. 1839, Gregorio XVI Pontifice Maximo, in Sanctorum numerum relatus est, sed nonnulli etiam eius sectatores Beatorum honores iam adepti sunt...

Miraris magis, si reputes de Ancillae Dei introducenda Causa pluries cogitatum esse... ob quaedam praesertim mirabilia, quae in eiusdem exuviis Deus operatus fuisse fertur... Argumentum, quod a temporum adiunctis depromptum ... innuit testis [*Mater Soror Maria Teresia Spinelli*], utpote omnibus Causis facile accomodandum, pluries equidem fieri non potest; restat itaque, ut tantae morae, quae Causae iniecta fuit, quamlibet a se suspicionem amoveant Postulatores...

De Probationibus. ...Porro, si testium numerum spectes, qui in iudicio adducti sunt, affluunt illi quidem, sexdecim super centum habes, at quam

parum Causae utiles [Evenit itaque, ut post auditos sexaginta et duo testes, ipsum tribunal non paucos eorum iterum ad deponendum revocaverit, interrogandos de omnibus interrogatoriis propositis]. Sapiens hoc remedium, quod ubertim rei consulisset, si opportuna rerum scientia instructi essent testes, contra, quum hi nihil fere de Ancilla Dei noscerent, ad eorundem ignorantiam magis confirmandam potissimum inservit [Iterum enim nihil aut quasi rescire affirmare coacti sunt]. Haec sane ostendunt, oralem traditionem, quae subsidiariae, uti aiunt, probationis caput esse deberet, in hac Causa deficere...

Animadversiones Fidei Promotoris Generalis prodierunt post 17 annos a Processu Ordinario absoluto; mox vero signatum est *Decretum Introductionis Causae* apud Sedem Apostolicam (II VIII 1901); attamen Causa iterum per 29 annos quievit. Introductione Causae hoc saltem demonstratum est, obiectiones Promotoris ita oppositis advocati responsionibus refutatas esse, ut via ad serio-rem disceptationem non praeccluderetur. Anno tandem 1930 Causa Servae Dei Crostarosa a nostra Congregatione patrocinanda suscepta est. Litterae patentes R.mi Rectoris Maioris P.is Patricii Murray, quibus MR.do P.i D'Orazio, tunc Causarum CSSR generali Postulatori, praefatam Causam delegaverat, 44mo die post institutam novam Sectionem Historicam subscripta est (6 II / 22 III 1930) (35). Ita evenit, ut haec Causa, hucusque «Causa antiqua», facta sit «Causa historica». Nihilominus paulo post (2 V 1932) Processus Apostolicus instructus est, brevi absolutus (31 X 1932), nullius sane utilitatis, cum pro «Causis historicis» Processus Apostolicus suppressus est, cuius locum studium historico-criticum ab eadem Sectione *ex officio* instituendum obtinet. Notandum porro, hanc Causam «historicam» esse *materialiter* tantum, non vero *formaliter*; aliis verbis, Causa Crostarosa usque in hunc diem nondum in Sectione Historica praesentata et accepta est, quapropter «quiescit».

Si vero quodam die haec Causa formaliter apud Sectionem Historicam praesentaretur, graves difficilesque quaestiones indagationis historicae et cribrationis criticae orirentur; urgeret maxime editio integra ac critica «autobiographiae» Servae Dei et nonnullorum aliorum scriptorum eiusdem, priusquam serior illa, quae requiritur, Causae disceptatio, prius historica, et — feliciter superata — theologica pro iuris ac moris legibus peragi possit.

Demum, circa scripta Servae Dei, haec notare iuvabit: valor iuridicus Decreti super scriptis eiusdem Servae Dei (II XII 1895) respicit pertractationem Causae tantum; edicitur enim, in illis

(35) *Analecta CSSR* 9 (1930) 145.

scriptis nihili inveniri, quominus *ad ulteriora procedere* non liceret. Animo bene advertatur, dicendi modo « approbatio scriptorum », reapse non quandam « approbationem » ecclesiasticam scriptis Servorum Dei dari, sed illa a censoribus theologis hoc praecipuo respectu perquiri, ut videatur : « Num in scriptis aliquid habeatur, quod fidei ac bonis moribus adversetur » (can. 2068 § 1). Itaque, revisione scriptorum Mariae Caelestis rite peracta, declaratum est de more : « Nihil obstare quominus ad ulteriora procedi possit », hac tamen addita clausula : « sed scripta non edantur inconsulta Congregatione ».

4. - *De Causis P. is Pauli Cafaro, Fr. is Dominici Blasucci et P. is Caesaris Sportelli.*

Hae tres Causae ordinem proprium efformant : tres enim Servi Dei sensu stricto sibi invicem contemporanei sunt; intra spatium trium annorum ultimum expleverunt diem : 1750 Sportelli, 1752 Blasucci, 1753 Cafaro; eorum Causae uno eodemque anno 1893 agitari coeptae sunt, postquam ab eorum obitu iam 140-143 effluxerunt anni; tres Causae aequali pariter laborant initiali vitio : defectu probationis directae per testes *de visu* vel saltem *de auditu a videntibus*; ideo probationis vis praecipue ex historica argumentatione pendet. Momentum ergo principale in his Causis in eo consistit quod, quae in documentis afferendis continentur, adeo secure et copiose de virtutibus illorum Servorum Dei disceptare et diiudicare permittant, ut Sacra Congregatio Rituum iudicium certum de heroicitate virtutum formare possit.

Cum de harum Causarum Introductione apud sacrum illud Forum ageretur, Fidei Promotores Generales, pro eorum religione, uti facile comprehenditur, gravibus verbis de neglecto initio tempestivo harum Causarum conquesti, et de statu difficili probationum aperto dilucidoque sermone locuti sunt. Excerpta quaedam pro unaquaque Causa hic ponimus.

I.

NUCERINA PAGANORUM... Pauli Cafaro... *Positio super Introductione Causae*, Roma 1908. - *Animadversiones Promotoris Fidei Generalis Mons. Alexandri Verde* (5 III 1908).

Difficillimum sane est, modo iudicare post diuturnum saeculi et dimidii moram, quae aetatem nostram ab illa Dei Famuli separat, num reapse id elogium [*ipsius S. i Alfonsi*] Paulus Cafaro promeritus sit...

Ex retardatis siquidem ordinariis inquisitionibus illud incommodi haec Causa passa est, ut omnibus e medio sublatis, qui Servum Dei praesentem habuere eiusque virtutes admirari vel defectus, si qui forent, perspicere potuerunt, admodum difficile modo sit, de singulis eius actibus inquirere, deque ispius sanctitate aequum ferre iudicium. Non levis sane testium numerus sistitur, sed levissima singulorum scientia, infirmaque auctoritas... Nemo profecto huic Causae manus umquam apposuisset, nisi historica documenta exstarent... Quamquam fere omnes ab examinis initio, scientiae suae rationem reddentes, ad traditionem ab antiquis sodalibus acceptam appellunt, testes in hoc Processu expensi, in suis tamen responsis notitias ex scriptis documentis, quae inter Patrum et alumnorum manus versantur assidue, ac praesertim ex Famuli Dei biographia, a S. Alfonso exarata, ipsos derivasse manifesto apparet. Quare domestica documenta veluti oralis traditionis fontes usurpata esse consequitur...

2.

NUCERINA PAGANORUM seu COMPSANA... Dominici Blasucci... *Positio super Introductione Causae*, Roma 1906. - *Animadversiones Promotoris Generalis Fidei Mons. Alexandri Verde* (10 Maii 1906).

[*Post tanta elogia ab ipso S. o Alfonso aliisque scriptoribus, ut De Risio, prolata*], iam prudens quisque quaeret, curnam tamdiu haec Causa dilata fuerit, donec omnes Servi Dei sodales, qui uni uber et cumulatum de eius virtutibus ac sanctitate testimonium praebere poterant, supremum diem obiissent. Mirum sane, quod nonnisi post saeculum ac ferme dimidium ab huius adolescentis obitu iuridicis colligendis probationibus manus apposita sit, dum aliorum eiusdem Congregationis sodalium Causae iam sint feliciter absolutae [*adducit exempla*].

Numero quidem plures perpensi sunt testes in duplici inquisitione, nempe Nucarina Paganorum et Compsana, quae an. 1893-1895 episcopali iure adornata fuit, sed necessariae probationi efficiendae parum idonei. Quas enim de Famuli Dei vita ac virtutibus notitias referunt, a biographiis et scriptis documentis, ut plurimum, mutuati sunt... [*Notat deinde, quasi omnes testes esse e familia alfonsiana*]: prudens quisque facile sentit, non parum auctoritatis in quolibet iudicio familiarium et amicorum testimonio detrahi... Haud sane despicienda arbitror documenta quae a Famuli Dei sodalibus aliisque eiusdem coaevis ac praesertim a S. Alfonso M. de Liguori exarata fuere; verum cum inter plura recenseantur etiam codices, relationes atque notulae, quae cuidam contemporaneo Servi Dei tribuuntur, quin tamen eius nomen et auctoritas perspecta sint, diligenter erat investigandum, an haec et alia id genus antiqua scripta genuina, authentica fideque digna essent. Quod peritorum iuratorum ope fieri oportebat...

Ceterum omnia haec documenta, praeter quam quod haud plenam et cumulatum exhibent de vita ac virtutibus Servi Dei historiam, veluti familiaria seu domestica testimonia censenda sunt, quippe ab iis conscripta, qui

amicitia, vel religiosa professione vel sanguine coniuncti cum eodem erant, proindeque ad Causam provehendam minus idonea et imparia. Humana enim natura ad amicos, propinquos et consanguineos laudandos maxime proclivis est, neque exaggeratio deest, ubi humanus amor, qui est meritorum amplificator, dominatur [*adducit exempla huius exaggerationis*].

3.

NUCERINA PAGANORUM... Caesaris Sportelli... *Positio super Introductione Causae*, Roma 1899. - *Animadversiones Promotoris Generalis Fidei Mons. Ioannis Bapt. Lugari* (4 mart. 1899).

Mirum profecto vobis continget, Eminentissimi Patres, Causam Dei Famuli Caesaris Sportelli, qui medio saeculo XVIII e vivis cessit, nunc primum huius Fori limen attingere.

Et sane Caesar noster e primis fuit S. Alfonsi De Liguori sodalibus, quocum illud etiam commune habuit, quod, cum et ipse in iuris disciplina non mediocriter esset versatus, in agendis in foro causis egregium sibi nomen pepererit...

Quae cum ita sint [*quod scilicet ipse S. Alfonsus Causam P. is Sportelli incipere voluisset*], fraudi quidem seu doli Causae Actores arguere non ausim, quasi, ut Causae succurrerent, ideo super sanctitatis vitae, virtutum et miraculorum famam Servi Dei inquirere distulerint, cum potius per dilationem huiusmodi grave Causae praeiudicium quaesitum sit... Tunc solum Postulatoribus uti iure licebit Indulto, quod *Causis antiquis*, quae ex defectu testium *de visu* perpetuo silere debuissent, per celebre Decretum an. 1741 concessit Benedictus XIV, cum probatum fuerit, minime per ipsos Postulatores stetisse, quominus maturius ordinaria auctoritate inquisitio conficeretur, priusquam scilicet omnes de visu testes deficerent...

Sex super triginta testes auditi sunt in Processu auctoritate ordinaria in Curia Nucerna Paganorum confecto, sed testes isti, etsi in testimonii initio, ut moris est, ad traditionem quandam verbis generalibus appellent, tamen, quum de gestis Servi Dei agitur, de eius virtutibus in specie, de sanctitatis fama, saepe saepius ad scripta documenta confugiunt... Ex his pronò alveo fluit, oralem traditionem de gestis ac virtutibus in specie Dei Famuli penitus desiderari; hoc vero belle confirmatur ex eo, quod testes, qui scripta documenta se non adisse declarant, ieiuna admodum oratione utantur in testimonio dicendo; e contra, qui ex documentis rem hausisse affirmant, copiosi ad dicendum sint.

Si tamen, non obstantibus his aliisque obiectionibus, Causae tres Introductionem adeptae sunt, hoc explicatur ex natura Introductionis; prima enim et summaria Causarum inspectio, quae Introductionem apud Sacram Congregationem praecedit, evitare intendit, ne Causae admittantur, quorum ulteriori pertractationi quoddam «*impedimentum peremptorium*» obstat, atque videre,

num Causae ipsae dignae sint, ut a Sancta Sede accipiantur. De ambitu vero et valore probationis documentorum in Causis « antiquis » (nunc « historicis ») progrediente examine et discussione iudicari poterit. Itaque, post Introductionem his Causis concessam (ann. 1899-1908), mox Processus apostolici constructi sunt, omnes tres — uti ex natura rerum coniecturari licebat — sat leves. Hisce Processibus absolutis (ann. 1902-1909), omnes tres Causae quieverunt.

An. tamen 1930, uti diximus, nova incepit aera pro Causis « antiquis », quippe quae novae institutioni peculiari traditae sunt, Sectioni scilicet « historicae », eo fine ut harum Causarum propriis difficultatibus proprio adiutorio mederetur. Sperandum erat, quattuor Causas historicas nostras mox apud S.H. praesentatas esse, atque ea omnia fieri ad movendas has Causas et ad desideratum finem tandem perducandas. Sed reapse una tantum Causa historica nostra apud S.H. inducta est, scilicet P. is Sportelli. De hac ergo aliquid addendum.

Circa statum praesentem Causae Servi Dei Caesaris Sportelli haec igitur diligenter consideranda sunt :

Haec Causa praesentata et accepta est apud S.H., sub N° 70 catalogi Causarum historicarum, die 1 XII 1934, cum R. mus Dom Quentin OSB munus Relatoris gen. lis gereret; quo e vivis sublato, 4 II 1935, novo Relatori gen. li R. mo P. i Antonelli OFM, diebus 7 X et 11 XI 1935 *Positio super Introductione Causae et Positio super virtutibus* atque *Summarium* (pars Positionis super virtutibus) porrecta est. Cum hae Positiones prorsus insufficientes sint ad promovendam Causam « historicam », demum, diebus 11 et 22 XII an. 1939, instante Vicerelatore gen. li, ad S.H. portatae sunt sequentes particulae ad Causam pertinentes: Copia publica Processus ordinarii, copia publica Processuum apostolicorum super fama in genere et super virtutibus in specie, epistulae P. is Sportelli, an. 1937 a RP Henze editae, liber qui titulum habet « Compendio della vita », et liber « Notizie della vita del P. D. Cesare Sportelli della Congregazione del SS. Redentore fedelmente riportate da manoscritti antichi, che si conservano nell'Archivio Generalizio dei PP. Redentoristi in Roma », necnon iterum Positiones supra notatae. His omnibus breviter inspectis, sat clare apparuit necessitas Causam exstruendam esse super fundamentum solidum documentorum, ad leges artis criticae cribrandorum, atque perficiendas esse novas investigationes et studia ulteriora. Interea exierat novum Decretum, quo Normae praescribebantur

in Causis historicis adhibendae hac ratione, ut S.H. materiam necessariam pro singulis Causis iam collectam et paratam acciperet. Rudis et indigesta moles rerum pro Causa P.is Sportelli praesentata, absque apparatu critico, non potuit ab ipsa S.H. elaborari.

Causae in adiutorium venit an. 1943 RP Aloisius (36) Arnold, Prov. Argentoratensis, Romam vocatus, ut Archivo gen.li praeesset. Hic, pro personali veneratione qua prosecutus est primaevos Congregationis nostrae heroes, ultro se obtulit ad parandam Causam P.is Sportelli iuxta dictamina artis historicae et secundum indicationes, quae a S.H. libenter essent praestatae. Ita venit ut omnia quae pro Causa supradicta apud S.H. inveniebantur, ad Collegium S. Alfonsi reportarentur, ut diligenti sollicitudini P.is Arnold subicerentur. Hic, sedula assiduitate, praeter directionem ordinariam Archivi gen.lis, circa documenta originalia in nostris Archivis existentia accuratam instituit indagacionem, curavit transscriptionem fidelem scidularum olim a P.e Tannoia de vita et virtutibus P.is Sportelli collectarum (quae absque ullo criterio, absque adnotationibus, absque ullo directorio cronologico in «Notizie della vita» edita fuerant), et paravit amplissimum schedarium, ex variis fontibus, editis et ineditis, collectum, de vita et actuositate missionaria Servi Dei. Attamen, die 18 III 1946, propter diuturnas infirmitates, coactus est Româ discedere; laborem perutilem aegro corde imperfectum reliquit. 18 XI 1951 optimus Pater pientissime supremum obiit diem in Drei Ähren, Trois-Epis (Cfr *Maria Immerhilf* 20 [1952] 15; *Perpétuel Secours* 18 [1952] 7).

Studium a P.e Arnold Causae Sportelli tam sollerter dicatum, conatus mansit laudabilis, sed per eius ex Urbe reditum in patriam interruptus, neque umquam postea repetitus. Sic haec Causa pergit apud S.H. quiescere, usque ad tempus quo ab iis quibus spectat, providebitur.

12. CONCLUSIO

Causas nostras «historicas» summatim inspeximus. Conclusio finalis brevibus verbis exponi potest.

Sex invenimus inter Causas nostras Beatificationis (nullam habemus hoc momento quae directe ad Canonizationem ordinetur),

(36) Per transennam notari potest, car.mum P.em Arnold patronum habuisse ex baptismo acceptum S.um Aloisium (21 VI) (ita in Cat. 1922, ubi primum inscriptus est), non vero S.um Ludovicum regem (25 VIII), ut in recentioribus catalogis (1948, 1955) scriptum est. Scribenti hoc certum constat ex eo quod quotannis, dum P. Arnold Romam habitat, simul die festo S.i Aloisii visitavimus ecclesiam S.i Ignatii ad precandum ante altare S.i Aloisii, quem dictus Pater semper affirmabat suum esse patronum.

quae prae se ferunt notas illas peculiare, quibus distinguuntur Causae « antiquae », uti olim dicebantur, vel « historicae », sicut ab an. 1930 denominandae sunt.

Una omnibus numeris absoluta est, fine consecuto: Causa S. i Gerardi Maiella; altera disceptationes historico-criticas, a methodo rigorosa nunc vigente impositas elusit, cum longe ante institutionem S. H. ad declarationem virtutum heroicarum pervenisset: Causa Ven. P. is Ianuarii Sarnelli.

Restant ergo quattuor Causae, quae ad normam legis vigentis vere « historicae » sunt: Causae scilicet monialis OSSR Mariae Caelestis Crostarosa, P. is Pauli Cafaro, Fr. is clerici Domini Blasucci, et P. is Caesaris Sportelli. Pro his Causis etiam constructi sunt Processus apostolici, tres longe ante leges particulares an. 1930, quibus istis Processibus substituti sunt studia historico-critica a S. H. ex officio perficienda, unus Processus apostolicus post illas leges constructus est. Condicio ergo generalis harum quattuor Causarum eadem est. In uno tamen differunt: Causa P. is Sportelli apud S. H. debite inducta est, ceterae tres usque nunc nondum praesentatae sunt. Attamen, sicut accurate supra descripsimus, etiam Causa P. is Sportelli, cum post conatum P. is Arnold ad sublevandam Causam nihil amplius definitum sit, sicut et reliquae tres non inductae, quiescit.

Quid ergo faciendum, si de his Causis promovendis cogitari propositum foret?

Ante omnia (iam hoc quoque innuimus) quattuor illae Causae indigent praeparatione historico-critica ex omni parte absoluta. Haec praeparatio spectat ad Actores, seu ad Postulationem, et fieri debet ad normas artis criticae atque in societate cum S. H., cui demum materia parata debite praesentanda erit, ut ipsa deinde *ex officio* ad ulteriora progredi possit.

APPENDIX I

DOCUMENTA

DOC. I.

BENEDICTUS XIV. - Decretum generale S. Rituum Congregationis circa probationes in Causis antiquis et de numero miraculorum in his Causis requisitis. - 23 IV 1741.

Benedicti XIV Pont. Opt. Max., olim Prosperi Cardinalis De Lambertinis opus « De Servorum Dei Beatificatione et Beatorum Canonizatione ». - Editio: Prato 1841; vol. 5/6, Tom. VI, pp. 8-9.

Cum in Congregatione generali habita coram SS. D. N. Benedicto Papa XIV die vigesima prima Martii proxime praeteriti, occasione agendi

de virtutibus Ven. Servi Dei Francisci Caraccioli Congregationis Clericorum Regularium Minorum Fundatoris, earumque sufficienti probatione generatim etiam quaesitum atque acriter disputatum fuerit, possent ne unquam aut deberent haberi satis probatae ad effectum, de quo agitur, virtutes alicuius *sine ullis testibus de visu*: Sanctitas sua, perlectis Consultorum, et auditis Reverendiss. Cardinalium tunc suffragiis, reque postea secum, et cum aliis etiam mature perpensa et pertractata, ad ambages quascumque certa et clara lege desuper tollendas, ita censuit distinguendum:

Ut in *Causis Beatorum, procedentibus per viam cultus* sive a Sede apostolica indulti, sive per tempus immemorabile delati, non recedatur ab antiqua praxi admittendi virtutum aut martyrii probationem, quam vocant subsidiariam, conflatam *ex testibus* quidem tantum *de auditu* quandoque *a videntibus*, quandoque *non*, sed variis tamen roboratam adminiculis, ad faciendam viro prudenti ac de re gravi iudicatur auctoritatem et fidem idoneis, ad quae rite colligenda et emittenda sunt a Maioribus nostris litterae et processus compulsoriales ordinati: cum aequum sit, et antiquitatis et cultus haberi rationem; neque negari possit, quin magnum sanctitatis argumentum sit, quod quis colatur propter sanctitatem. Tametsi etiam in Beatis, et antiquis, ubi testes *de visu* habeantur vel haberi possint, ex his, et non ex *solis testibus de auditu*, eorum virtutes aut martyrium (quemadmodum et in variis huiusmodi causis factum est), probari debent.

Ex quadam etiam aequitate, ne interdum scilicet contingat, Causas, Dei atque hominum iudicio ceteroquin promovendi dignas, ex solo testium *de visu* quandoque non culpabili defectu, iacere omnino et perpetuo derelictas; praesertim cum, neque raro, claris de caelo signis et prodigiis auditur Deus huiusmodi defectu non attento, amicum suum, ut superius ascendat, invitare: possit eadem subsidiaria probatio admitti et in *Causis simplicium Dei Servorum per viam non cultus procedentibus*: quando tamen non constiterit, primos auctoritate ordinaria Processus fuisse dolo malo aut culpabili negligentia tamdiu dilatatos, donec testes *de visu* nulli superessent, et quando etiam, comperta eiusmodi testium defectu, sacrae tamen Congregationis consilio signata Causae fuerit Commissio, et litterae remissoriales ad Processus auctoritate apostolica faciendos expeditae, nulla cum spe testium *de visu* in ipsis audiendorum.

Atque in his causis deinde suffragium laturi, ubi ex dicta probatione subsidiaria, omnibus simul rite et recte pensatis, talis ac tanta (ipsorum iudicio) exsurgat veri martyrii, aut virtutum heroicarum moralis (ut aiunt) certitudo, qua non impossibile quidem, sed imprudens (ipsorum pariter sententia) reddat iudicium de opposito; ne qua ex diversitate respondendi oriatur deinde sententiarum ambiguitas, hac ferme formula respondeant seu rescribant: virtutes in gradu heroico, aut martyrium ita probari, ut tuto procedi possit ad ulteriora, nimirum ad discussionem miraculorum, in casu et ad effectum, de quo agitur.

Simul tamen, ne iuris rigor in his causis adhiberi nedum solitus, sed et necessarius, ullo pacto relaxetur; sed quod ex humano testimonio deerit, divino compensetur: miracula primum quidem quacumque in Causa sive Beatorum ad Canonizationem, sive Servorum Dei ad Beatificationem, non nisi *ex testibus de visu* quoad substantiam approbentur; nulla ratione habita illorum, quae in Processu ex *solis testibus de auditu* deposita, et quantiscumque documentis confirmata perlegantur: cum nova alia subinde miracula,

testibus *de visu* plene comprobata, possint quotidie, si Deus voluerit, supervenire.

Deinde vero, cum in Causis Beatorum per viam cultus immemorabilis aut indulti procedentibus, de stylo praesenti sit, ut approbato iam, *est testibus de auditu* (ut supra dictum est) adminiculis, martyrio aut virtutibus in gradu heroico, ex duobus deinde miraculis ad solemnem eorum Canonizationem deveniatur; in posterum non duo, ut hactenus, sed *quatuor* ad eorum Canonizationem probari debeant miracula, et quidem (ut dictum est) *ex testibus de visu*.

In causis autem simplicium Servorum Dei procedentibus per viam non cultus servetur quidem qui iampridem invaluit mos, ut probatis ex testibus *de visu* virtutibus, et duobus deinde miraculis ad Beatificationem procedatur. At ubi virtutes aut martyrium ex testibus *de auditu* (ut supra) fuerint probatae, non duo, ut hactenus, sed *quatuor* omnino ad Beatificationem, ac deinde duo alia post illam facta, ut moris est, ad eorum Canonizationem ex testibus pariter *de visu* debant approbari.

Atque ita servandum Sanctitas sua censuit, decrevit et mandavit hac die 23 Aprilis 1741.

DOC. II.

S. PIUS X. - Decretum S. Rituum Congregationis circa titulum « Venerabilis » post declarationem heroicis virtutum tantum conferendum, et de ordine in Causis antiquis observando. - 26 VIII 1913.

AAS 5 (1913) 436-438. *Codicis Iuris Canonici Fontes VIII* (Città del Vaticano 1938) N° 6394.

De Servis Dei, quorum sanctitudo vitae legitime examinanda curatur, nonnullis maxime locis usu venit, ut, cum admovetur manus ordinariis processibus instruendis super eorum virtutibus vel martyrio, sacra quaedam solemnia in ecclesiis indicantur, ac signata *Commissione* ad causam pertractandam apud S. Rituum Congregationem, vulgo diffundatur nuntius, non aequo prorsus loquendi modo, Dei Servum, cuius causa introducta sit, *Venerabilem ab Apostolica Sede esse declaratum*, atque inter ea solemnia pro gratiarum actione panegyricae etiam orationes habeantur eaeque saepius adeo immoderatae, ut facile in errorem inducantur fideles, debitam putantes eisdem Dei Servis venerationem, quae solis beatificatis et canonizatis debetur. Haec animadvertens Ssmus D.N. Pius Pp. X, ne quid Ecclesiae disciplina detrimenti capiat, primum omnium solemnia, quae contra pristinam consuetudinem celebrantur cum agitur de inchoandis processibus ordinariis, reprobavit et prohibuit: deinde recolendam mandavit declarationem additam die 19 februarii 1658 Decretis f.r. Urbani VIII, *Ne, scilicet per Commissiones introductionis vel reasumptionis seu ulterius progressus causarum tum signatas tum signandas ullum beatitatis vel sanctitatis aut indultae venerationis et cultus argumentum vel minimum desumi, nec aliud quodcumque ius, quantumvis modici aut fere nullius momenti, in eiusdem causis quaesitum dici vel praetendi possit*: denique, adhibito consilio gravium virorum et exquisito peculiari voto nonnullorum S. R. E. Cardinalium, vetuit Servos Dei quorum causae posthac introducentur, *Venerabiles* appellari, item solemnia peragi occasione decreti editi super causae introductione. Inhaerens autem sententiae f. r. Benedicti XIV, qui tutius fore censuit a panegyricis orationibus penitus abstinere in honorem Servorum Dei nondum beatificatorum, eas haberi ora-

tiones edixit in posterum non licere. Permisit vero ut Servi Dei tantummodo post editum decretum super heroicitate virtutum vel super martyrio *Venerabilis* titulo ornentur, ita tamen ut ex hac permissione nullum argumentum indultae venerationis item argui vel praetendi possit. Praeterea consulens pietati fidelium, qui facile hisce in casibus sacrae occasione solemnitatis decipi possent, putantes fas esse ut beatum colere eum de cuius beatificatione iudicium adhuc apud S. R. C. pendeat, solemnia ad gratias Deo agendas etiam post editum decretum super heroicitate virtutum vel martyrio pariter prohibuit, qua tamen prohibitione impedire non intendit quominus in missis adatur, prout decet, collecta pro gratiarum actione.

Idem Ssmus D. N. ad rectam tractationem Causarum beatificationis et canonizationis, earum praesertim quae partim historicis monumentis nituntur, vel earum quae subsidiariae probationis privilegio gaudent, illis ipsis in consilium adhibitis quos supra diximus, et exquisita sententia Rmi Patris Promotoris sanctae Fidei haec constituit:

I. In omnibus causis, praesertim recentioribus, Rmi Ordinarii in condendo informativo processu praeter testes qui causae favent, eos etiam universos omnes qui causae adversentur excutiant, nemine excepto, idque sub poena nullitatis, onerata conscientia tum Ordinariorum tum Promotorum fiscalium.

II. In omnibus causis, praesertim antiquis, cum processu ordinario sive informativo compulsentur omnia et singula historica documenta sive manuscripta, sive typis edita, quae quocumque modo causam respiciant quae agitur. Ad hoc non modo monendi sunt detinentes iura compulsanda, ut ea Ordinario exhibeant; sed, si res postulaverit, examini subiiciendi erunt sub religione sacramenti custodes cuiusvis archivi vel tabularii sive publici sive privati; summa quoque diligentia et industria curandum est ut cuiuslibet generis documenta ad causam conferentia conquirantur, quae omnia et singula cognoscenda sunt ad normas traditas a fel. rec. Benedicti XVI, lib. II, c. LII.

III. Antequam in Congregatione ordinaria discutiatur dubium super introductione Causae, Sacrorum Rituum Congregationis erit exquirere, pro re nata, documenta apud Curias, uti vocant, generalitias Ordinum et Institutorum religiosorum tum virorum tum foeminarum, necnon in tabulariis Sacrarum Romanarum Congregationum, et ubicumque iure praesumitur ea posse reperiri.

IV. Omnia et singula documenta, sive compulsata cum processu ordinario, sive a S. R. C. collecta, subiiciantur iudicio peritorum a S. R. C. eligendorum, qui scriptis doceant de eorum auctoritate et vi.

Promotori vero Fidei, antequam indicetur Congregatio ordinaria pro introductione causae, omnia documenta exhibeantur una cum sententia peritorum.

V. Documenta potiora praecipue ex integro typis edantur, praenotatis nomine auctoris, tempore, loco et ceteris id genus adiunctis, atque inserantur Positionibus super virtutibus vel martyrio, una cum relatione peritorum, quos supra memoravimus, de auctoritate et vi documentorum.

VI. In Positionibus pro Congregationibus Ordinaria, Antipraeparatoria et Praeparatoria, animadversionibus Promotoris Fidei praemittatur synopsis vitae Servi Dei cuius causa tractatur, breviter et lucide ex officio conscripta, desumpta tum ex testibus tum ex documentis.

VII. In singulis vero Causis beatificationis, quarum iudicium in praesens apud S. R. Congregationem quocumque modo pendeat, Sacra ipsa Congregatio non procedat ad ulteriora, nisi exhibitis, ab interesse habentibus, et exquisitis ex officio documentis iisque omnibus examinatis quo modo supra dictum est.

Quae omnia et singula Sanctitas Sua decrevit et servari mandavit, curaque et vigilantiae commisit praesertim Secretarii S. R. C. et Promotoris S. Fidei pro tempore, atque in Acta Apostolicae Sedis referri iussit hac die 26 augusti 1913.

Ex Secretaria S. R. C.

Fr. S. Card. MARTINELLI, *Praefectus*.

† Petrus La Fontaine, Ep. Charyst., *Secretarius*.

DOC. III.

PIUS XI. - Allocutio habita occasione lectionis decreti super heroicitate virtutum Servi Dei Fratris Benildis Scholarum Christianarum. - 6 I 1928.

Pio XI, Inviti all'eroismo, curà P. TESTORE SI, vol. II, Roma 1942, 155-158.

Ricordiamo anzitutto, come i santi Magi, di cui si celebra la memoria, anche a Noi e a coloro che Ci ascoltano, hanno portato ben preziosi doni, quei doni di santità, di edificazione, e di esortazione che risplendevano più vivamente all'orizzonte, quando su di esso si levava come una stella, con la sua vita e con le sue virtù, il Ven. Fratel Benilde delle Scuole Cristiane, un umile Servo di Dio, la cui vita fu tutta di modestia e di silenzio, tutta comune e tutta quotidiana.

Ma quanto di non comune e di non quotidiano è in quel comune e in quel quotidiano! Il quotidiano che torna sempre lo stesso, che ha sempre le stesse occupazioni, le stesse situazioni, le stesse difficoltà, le stesse tentazioni, le stesse debolezze, le stesse miserie, fu ben detto il « terribile quotidiano ». Quale forza si richiede anche solo per difendersi da questo terribile, schiacciante, monotono, asfissiante quotidiano! Quanta non comune virtù è necessaria per adempiere con non comune esattezza, o meglio non con la comune e quotidiana così frequente inesattezza, rilassatezza, negligenza, faciloneria, ma con attenzione, pietà, fervore intimo di spirito, tutto il complesso di cose comuni che riempie la nostra vita quotidiana!

La Chiesa non è mai tanto grande apprezzatrice e tanto provvida maestra di santità come allorché mette in alto queste umili luci, tanto spesso ignote a quelli stessi che ebbero il bene di vederle splendere sotto gli occhi loro.

Le cose straordinarie, i grandi eventi, le belle imprese, col loro sol presentarsi suscitano e svegliano gli istinti migliori, le generosità, le energie sopite che tanto spesso dormono in fondo alle anime. Le grandi circostanze sono come un eletto argomento per un artista e un poeta che col solo suo presentarsi porta l'ispirazione verso le più alte vette. Ma il comune, il volgare, il quotidiano, quello che non porta con sé nessun rilievo, nessuno splendore, non ha certamente in sé nulla di eccitante e di affascinante. Eppure è così che è fatta la vita dei più, che ordinariamente non si intesse che di cose comuni e di avvenimenti quotidiani.

E' per questo che tanto provvida ci appare la Chiesa quando c'invita ad ammirare ed imitare gli esempi delle più comuni ed umili virtù quoti-

diane, tanto più preziose quanto più sono umili e comuni. Quante volte le circostanze straordinarie si presentano nella vita? Ben rare volte: e guai se la santità dovesse essere riservata solamente a quelle straordinarie circostanze! Che cosa farebbe la maggior parte? Eppure per tutti, senza distinzione, è rivolto l'appello alla santità!

La vita è una milizia per la conquista di un alloro, a cui tutti debbono mirare, e che soltanto attraverso la santificazione si può conseguire... Ecco dunque la grande lezione che questo umile Servo di Dio viene a portarci ancora una volta che cioè non nelle cose straordinarie consiste la santità, ma nelle cose comuni non comunemente adempite.

DOC. IV.

PIUS XI. - *Motu Proprio* « Già da qualche tempo », quo instituitur apud S. Congregationem Rituum nova (tertia) Sectio, « historica », ad pertractandas quaestiones quae indagacionem historicam requirunt. - 6 II 1930.

AAS 22 (1930) 87-88.

PIUS PP. XI

Già da qualche tempo è venuta maturando in Noi la persuasione che i procedimenti in uso presso la Sacra Congregazione dei Riti per la trattazione delle Cause « storiche » dei Santi hanno bisogno di qualche ritocco, affinché possano meglio corrispondere alla propria natura di tali cause e alle loro speciali esigenze (natura ed esigenze abbastanza chiaramente indicate già da Benedetto XIV: *De Servorum Dei beatificatione et canonizatione*, dove parla delle *causae antiquae*), massime tenuto conto dello sviluppo raggiunto dalle discipline storiche e dei perfezionamenti portati ai loro metodi.

Per cause « storiche » dei Servi di Dio intendiamo quelle per le quali (trattasi della vita, delle virtù, del martirio o di antico culto) non si possono raccogliere deposizioni di testimoni contemporanei ai fatti in causa, né si hanno documenti certi di tali deposizioni debitamente raccolte in tempo opportuno.

Sembrandoci *coram Domino* di non poter frapporre ulteriori indugi, invocato il divino aiuto e chiamati a consiglio uomini di non dubbia competenza, dopo matura considerazione, di Nostro *Motu proprio* abbiamo ordinato ed ordiniamo quanto segue:

I. Nelle cause storiche dei Servi di Dio, dopo il processo informativo ordinario e la relativa ricerca degli scritti nei consueti modi, si ometteranno nel processo apostolico le parti suaccennate (vita, virtù, martirio, antico culto) sulle quali non si possano più raccogliere testimonianze contemporanee.

II. Le dette cause, per le parti indicate, saranno di competenza speciale di una « Sezione storica » che con questo Nostro *Motu proprio* intendiamo aggiungere ed aggiungiamo alle due già esistenti in seno alla Sacra Congregazione dei Riti.

III. Affinché la nuova Sezione possa debitamente soddisfare al suo compito:

1) sarà costituita, in numero competente, da Consultori specializzati nelle discipline e nelle ricerche storiche;

2) a capo di essa sarà un « Relatore generale » al quale incomberà la direzione dei lavori storici;

3) il Relatore generale, dopo la regolare apertura del processo informativo, ne esaminerà le parti di sua competenza, farà egli stesso od ordinerà le ulteriori ricerche che giudicherà necessarie, e richiederà alla Postulazione in originale od in copia autentica, tutti i documenti che riterrà opportuni, trasmettendo poi i documenti così raccolti ai Consultori della sua Sezione, che stimerà più idonei alle singole cause;

4) i voti dei detti Consultori con le conclusioni del Relatore generale saranno dal Relatore stesso consegnati all'Em.mo Prefetto della Congregazione e da questo al Promotore della Fede per il loro esame e le eventuali obiezioni e conclusioni;

5) i documenti e i voti di cui sopra serviranno di base e di punto di partenza ai voti dei Consultori della prima Sezione della Sacra Congregazione dei Riti;

6) ai Consultori della Sezione storica toccherà di rispondere alle obiezioni e domande del Promotore della Fede per le difficoltà comprese nell'ambito delle loro competenze;

7) sono comprese nelle attribuzioni della Sezione storica le indagini che occorressero per completare la ricerca dei documenti e degli scritti attinenti alle cause; per il loro esame dottrinale si procederà secondo le prescrizioni del *Cod. iur. can.* e la prassi in uso;

8) per evidenti ragioni di utilità la Sezione storica dovrà essere consultata per le riforme, emendazioni e nuove edizioni di testi e di libri liturgici.

Dal Vaticano, 6 febbraio 1930.

PIUS PP. XI

DOC. V.

PIUS XI. - Decretum S. Rituum Congregationis circa modum construendi Processus ordinarios si agatur de Causis « historicis ». - 4 I 1939.

AAS 31 (1939) 174-175.

Normae servandae

in construendis processibus ordinariis super Causis historicis

De Causis Beatificationis et Canonizationis Servorum Dei admodum sollicitus, Ssmus. D. N. Pius divina Providentia Papa XI, iudicialis formae veterem morem ac ordinem, in Causis historicis seu antiquis, renovandos censuit, praesertim circa ea quae ad probationes referuntur; quod opportune sancitum fuit per *Motu Proprio* diei 6 Februarii 1930. Ad praescripta idcirco Summi Pontificis rite exequenda, ipsa rerum natura suadente atque experientia duce, opus visum est necessarium congruas statuere normas fideliter servandas ad Processus Ordinarios in Causis historicis instituendos. Huius rei causa, Sacra haec Rituum Congregatio, prae oculis habens quae ad rem in Codice Iuris Canonici statuuntur, peculiariae quae sequuntur addit normas:

I. - Antequam Processus instituat, Ordinarius, audito Fidei Promotore seu Fiscali, Commissionem instituat trium membrorum, quorum peritia circa historicas methodos et circa archivales investigationes omnino sit probata. His competit « in solidum » officium colligendi omnes fontes scriptos.

circa vitam, virtutes vel matyrium, antiquam famam sanctitatis vel martyrii, aut antiquum cultum Servi Dei.

2. - Si Servus Dei ad aliquam religiosam Familiam pertinuerit, duo Commissionis membra eidem religiosae Familiae extranei esse debent.

3. - Qui sunt membra Commissionis induci debent uti « testes ex officio », tum in Processum super perquisitione scriptorum, in quo scripta Servi Dei quae suis investigationibus ipsi invenerint deponent, tum in Processum super fama sanctitatis, virtutum vel martyrii et miraculorum. In hoc altero Processu iisdem erit enumerare ac describere singillatim quas ipsi peregerint investigationes. Praeterea sub sanctitate iuramenti declarare debent: 1° omnes investigationes peregisse ac omnia collegisse quae ad Servum Dei quomodocumque referri possint; 2° nullum documentum aut textum adulterasse vel mutilasse. Iidem vero testes interrogandi quoque sunt circa authenticitatem et valorem singulorum documentorum vel textuum allatorum.

4. - Documenta et testimonia scripta, in praedicta investigatione collecta, inseri debent in Processum, aut in originali, aut in originalis copia photographice expressa, aut in exemplo authentice recognito.

5. - Testes omnes, in responsionibus ad interrogatoria et ad articulos circa vitam, virtutes, antiquam famam sanctitatis vel martyrii, aut antiquum cultum, omnes illas notitias omittant, quae ipsis ex lectione tantum testimoniorum scriptorum innotuerunt.

Has normas, Ssmus D. N. Pius Papa XI, in audientia infrascripto Cardinali S. R. C. Praefecto die 4 Ianuarii 1939 concessa, ratas habuit et ab omnibus quos spectat servandas omnino praescripsit. Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Romae, die 4 Ianuarii 1939.

C. Card. SALOTTI, *Praefectus*.

L. † S.

A. Carinci, *Secretarius*.

APPENDIX II

BIBLIOGRAPHIA SELECTA ET NOTIS REFERTA

Nemo praetendet a nobis bibliographiam completam circa varias res quas tractavimus vel saltem universe significavimus; sufficiat bibliographia « selecta », quamvis selectio quidem opportuna non sit facilis. Continemus nos paucioribus nominibus ac titulis maioris ponderis vel utilitatis, his recentioribus temporibus pervulgatis.

Addidimus brevina verba ut peculiare momentum singulorum operum vel libellorum aut articulorum quodammodo explicaremus. Insuper non pauci auctores, secundum consuetudines et normas scientiae cui serviunt, peculiarem praebent bibliographiam, quam iterum excerptere supervacaneum fuisset. Ordo bibliographiae est chronologicus, iuxta annum editionis.

1929. - *Codex pro Postulatoribus*⁴; Roma, apud Postulationem generalem OFM, [1929].

Libet notissimus atque utilissimus, primum editus ab avvocato S. Ritu Congr. L. LAURI, 1879, secundo a notario ecclesiastico G. FORNARI,

1909, tertio a Postulatione OFM, 1923, et quarto a R.mo P.A.M. SANTARELLI, Postulatori gen.li OFM, 1929. Dolendum tamen, inde a 30 annis librum non esse amplius recognitum; ita ut non pauca desint, quae hodie in iure et praxi Causarum necessaria sunt. Est liber — uti titulus prodit — qui Postulatoribus Causarum (atque sodalibus tribunalium dioecesium) normas et formulas in construendis Processibus occurrentes commode praebet.

1932. - Iosephus NOVAL OP, *Commentarium Codicis Iuris Canonici*, Lib. IV *De Processibus*, II *De Causis Beatificationis Servorum Dei et Canonizationis Beatorum*; Torino, Marietti, 1932.

Inter tractatus circa Causas Beatificationis et Canonizationis ille P. is Noval (iam defuncti) propter amplitudinem et soliditatem doctrinae eminet. Magnum Benedicti XIV opus de dictis Causis quasi fundamentum est, super quod auctor expositionem suam canonicam aequae ac practicam exstruit. Valde dolendum, neminem de opere tanto opportuno iterum recognoscendo pensitasse. De nova Sectione Historica (opus est ex an. 1932) apprime agitur.

1933 (1). - Hilarin FELDER OFM Cap, *Die Antoniuswunder nach den älteren Quellen untersucht*; Paderborn, Schöningh, 1933.

Clar. mus auctor (iam defunctus) demonstrat, S. um Antonium Paduanum in vita sua non operasse miracula; tantummodo post mortem, at multa et speciosa. Vi processus cuiusdam psychologici popularis mox etiam vita Sancti miraculis (inventis) exornari coepta est. Id ex Processibus Canonizationis aliisque scriptis (biographiis antiquis etc.) clare apparet. Exemplum habetur « retro-actionis », quae in aliis casibus Sanctorum sive Servorum Dei nonnumquam observari potest.

1933 (2). - Rudolf HOFMANN, *Die heroische Tugend. Geschichte und Inhalt eines theologischen Begriffes*; München, Kösel-Pustet, 1933. = *Münchener Studien zur historischen Theologie* N° 12.

De virtute heroica — quod ad eius studium in Causis Servorum Dei attinet — variae observationes et indicationes utiles habentur. Ceterum opus est magis abstractum et philosophico-theologicum.

1934. - *Come si fanno i Santi*.

1) Mons. G.B. DELLA CIOPPA; Roma, Ferrari, 1934.

2) Fr. LEONE di Maria; in *Sussidi per la riflessione e il Catechismo*, 1949 (fasc. I/II), et uti excerptum (pp. 6).

Causarum advocatus Mons. Della Cioppa et Postulator gen. lis Fratrum Scholarum christianarum Fr. Leo, sub eodem titulo, subsequentibus annis, « popularem », quam vocant, descriptionem ediderunt de modo quo quis « sanctus » fit, i. e. quomodo Causae Canonizationis pertractentur. Optimus modus (delineationibus captu facillimis adiectis) pro divulgatione inter fideles machinosi instructus harum Causarum.

1935. - Ludovicus HERTLING SI, *Materiali per la storia del processo di Canonizzazione*, in *Gregorianum* 16 (1935) 170-195.

Doctissimus Historiae ecclesiasticae professor in Pont. Universitate « Gregoriana » sub modesto titulo pretiosam frugem notitiarum circa initia et incrementa processuum canonicorum in Causis Beatificationis et Cano-

nizationis collegit. Nemo qui de hac re vel seipsum informare desiderat vel per alios scribere intendit, repertorium hoc plenum et accurate compositum praeterire potest.

1938 (1). - Josef BROSCHE, *Der Heiligsprechungsprozeß per viam cultus*; Roma, Univ. Gregoriana, 1938.

Ius et praxis canonica Causarum quae *per viam cultus* procedunt, exemplo Causae Beati Hermanni Ioseph OPraem. demonstratur. Notetur tamen, illam Causam tunc non iam fuisse instructam. Hodie (1959) iam ab aliquibus annis absoluta est, quod ad partem Sectionis Historicae attinet. Demonstratio ex Causa iam absoluta certe magis perspicua esset.

1938 (2). - Stephanus KUTTNER, *La réserve papale du droit de canonisation*, in *Revue historique de droit français et étranger* 17 (1938) 172-228.

Commentatio haec inter raras illas connumeranda est publicationes, quae verum et proprium progressum in illa scientia significant, pro qua fecundanda scriptae sunt. In currente historiographia circa Causas Canonizationis necnon in expositione canonica eiusdem rei factum certum erat, reservationem iuris Canonizationis soli Summo Pontifici originem habuisse vi Decretalis « Audivimus » Alexandri III, ex an. 1170. Clar. mus auctor in suo studio demonstrat, quomodo ex longiore epistula Alexandri III (6 VII 1170) ad Canutum I, regem Sueciae (Sverige, Schweden, Svezia), in qua, versus finem, dispositio particularis Alexandri III in casu cuiusdam hominis in statu ebrietatis trucidati et a quibusdam ut martyr venerati, postea a canonicis excerpta et adaptata, pedetentim lex generalis statuebatur qua canonizatio uni Summo Pontifici reservabatur. Alexander, de casu peculiari interrogatus, responsum particulare dedit, affirmans, virum non potuisse uti martyrem venerari absque « auctoritate Romanae Ecclesiae ». Ex quo tandem excerptum « Audivimus » in forma Decretalis in collectione officiali, a S. o Raimundo da Peñafort, iubente Gregorio IX, sub die 5 IX 1234 receptum fuit et cum tota collectione vim legis universalis adeptum est, revera reservatio papalis Canonizationis canonice initium habuit, quamquam etiam post promulgata Decretalia certum tempus defluxit, usque in universa Ecclesia leges illae de facto receptae sunt. Haec omnia, documentis rite collectis et docte interpretatis, ab auctore succulenter probantur. Dispositio ergo Codicis Iuris Canonici, qui in can. 2125 § 1 statuit, approbationem cultus antiqui exsistentis iure peti posse pro Servis Dei « qui *post* Pontificatum Alexandri III » et ante tempus a constitutione Urbaniana (Urban. VIII, 1634) cultum rite acquisiverunt, corrigenda esset, initium reservationis papalis a morte Alexandri III (30 VIII 1181) transponendo ad an. 1234.

Nova haec notio, utpote tempore magnae perturbationis politicae an. 1938 publicatae, nondum adeo universim cognita est, uti decuisset.

1942. - Raoul NAZ, *Causes de béatification et de canonization*, in *Dictionnaire de Droit Canonique* (ed. R. NAZ) III, Paris, 1942, 10-37.

Expositio summaria, at accurata pertractationis Causarum Beatificationis et Canonizationis; de Causis historicis tamen descriptio desideratur.

1944. - Salvatore INDELICATO, *Le basi giuridiche del Processo di Beatificazione. Dottrina e Giurisprudenza intorno all'introduzione delle Cause dei Servi di Dio*; Roma, Officium libri catholici, 1944.

IDEM, *Il Processo Apostolico di Beatificazione*; Roma, « Scientia catholica », 1945.

Auctor (iam defunctus) apud Sectionem primam seu theologicam S. Rituum Congregationis ut « adiutor a studiis » per annos servitium praestabat, ita ut ex certa quadam plenitudine experientiae ius simul ac praxim apud Dicasterium vigentes describere potuit. Doctrina exemplis illustratur et ius abstractum practica applicatione explanatur.

1945 (1). - Alois MAGER OSB, *Mystik als seelische Wirklichkeit. Eine Psychologie der Mystik*; Salzburg-Graz, Ant. Pustet, 1945.

Magnum opus, docti auctoris (iam defuncti) impensissimorum studiorum fructus, fundatum praecipue super doctrinam mysticorum Hispaniae (S. Ioannis a Cruce, S. Teresiae), in quo feliciter iunguntur cum soliditate eruditionis catholicae cognitio psychologiae modernae, sine qua hodie nemo audebit investigare et diiudicare vitam Sanctorum aut Servorum Dei. In adnotationibus in fine libri datis multae indicationes bibliographicae.

1945. (2). - Gerda WALTHER, *Phänomenologie der Mystik*; Olten, Walter-Verlag, 1945.

Opus a viris peritis qui libri censuram scripserunt, valde laudatum.

1948. - C. de CLERCQ, *Des causes de béatification et de canonisation*, in: *Traité de Droit Canonique*, ed. Raoul NAZ, Vol. IV *Des proces, des délits, des peines*, Paris 1948, 465-534.

Tractatus circa Causas Beatificationis et Canonizationis, mere canonicus. De parte historica parum habet.

1949 (1). - Josef GOLDBRUNNER, *Heiligkeit und Gesundheit*²; Freiburg/Brsg., Herder, 1949.

Ennarratio typis impressa, quae varias animadversiones notatu dignas praebet; in notis invenitur bibliographia selecta.

1949 (2). - P. IOANNES a Iesu Maria OCD, *Sermonum Summaria ac Documenta. Vice-Postulorum Congressus Romae celebratus a.D. 1949*; Roma, Postulazione gen.le OCD, [1949]. Pro manuscripto.

Strenuus Ordinis Carmelitarum discalceatorum Postulator gen.lis an. 1949 Romae coadunavit Vicepostulatores Ordinis ad tenendum Congressum circa summam quaestionum quae in parandis Causis faciliter obveniunt; ad verba facienda invitavit oratores peritiores in re. Sermonum brevem summam magna cum communi utilitate typis scribere fecit et documenta recentiora quaedam Sacrae Congregationis Rituum adiecit. Fasciculus mole parvus, pondere rerum gravis.

1949 (3). - Josef Löw, *Die Kanonisationen des Heiligen Jahres*, in « Ohne Gott-Ohne Glück » *Anno Santo 1950*; Innsbruck, Wagner, 1949; 56-71.

Brevis ac « popularis » expositio originis cultus Sanctorum et instructio processualis, necnon pauca de Sanctis, in an. « santo » 1950 canonizandis.

IDEM, *Beatificazione. II La B. nella Storia*, in *Enciclopedia Cattolica II*, Città del Vaticano [1949], 1096-1100.

Historia « Beatificationis » et tabula Beatificationum.

1950 (1). - Eduard EICHMANN - Klaus MÖRS DORF, *Lehrbuch des Kirchenrechts auf Grund des Codex Iuris Canonici*⁶ III; Paderborn, Schönigh, 1950; 252-267: *Der Selig- und Heiligsprechungsprozess. Überblick.*

Ipsa clarissimus auctor hunc tractatum de Causis Beatificationis et Canonizationis « Überblick » vocat (« Conspectus »). Certum est ad conscribendum tractatum perfectum et ex omni parte absolutum, necesse esse intimam cognitionem non canonum tantum, sed vel maxime sic dicti « stili » seu praxis Dicasterii; at circa Causas Servorum Dei non sunt multi qui sibi hanc cognitionem secretiorem acquisiverunt.

1950 (2). - François LEURET - Henri BON, *Les guérisons miraculeuses modernes*; Paris, Presses Univ. de France, [1950]. = *Bibliothèque médecine catholique*. - Versio in linguam germanicam: *Wunder, Wissenschaft und Kirche. Wunderbare Heilungen der neueren Zeit*; Wien, Herder, 1957. - Versionem fecit Franz v. WIMMER.

Auctores sunt periti « specialisti », in officio medicorum in Lourdes apprime exculsi ac in argumento versatissimi. Inter multa alia significanda sunt capitula quibus agitur de S. Rituum Congregatione et de miraculis pro Canonizationibus approbatis. Consideratione dignum caput de aetiology et psychologia miraculorum.

1950 (3). - Giuseppe LÖW, *Canonizzazione. II La C. nella Storia*, in *Enciclopedia Cattolica* III, Città del Vaticano [1950], 571-607.

Descriptio originis et incrementi cultus Sanctorum atque formarum ac rituum quibus eorum cultus ab Ecclesia legitime recognoscebatur. Tabulae Canonizationum. Amplissima bibliographia selecta.

1952 (1). - Jean LHERMITTE, *Mystiques et faux mystiques*; Paris, Bloud et Gay, 1952. - Versio in lingua germanicam: *Echte und falsche Mystiker* (Oswalt NOSTITZ); Luzern, Räder & Cie, 1953. - Versio in linguam italicam: *Mistici e falsi mistici*; Milano, « Vita e pensiero », 1955.

Auctor, medicus « specialista » in re psychologica et scientiis adnexis et connexis, socius « Académie nationale de Médecine » in Paris, per plurimos annos cum editoribus publicationis *Études carmélitaines* (vide huius bibliographiae ultimam indicationem) intime sociatus in indagationibus peculiaribus scientiarum supra nominatarum, praeter studia et articulos peculiare non paucas, hunc edidit librum, plenum materiae utilissimae ad cognoscenda et dignoscenda phaenomena mystica et paramystica quae non raro etiam in Sanctis, et in Deo devotis personis observantur, et de quarum natura saepius perdifficile est iudicium rectum dare. Omnes qui sive ut biographi, sive ut Postulatores, vel alio titulo cum Servis Dei beatificandis, vel cum Beatis aut Sanctis occupantur, hunc aliosque libros et studia argumentorum similium attente studere debent, ne facili subiaceant errori.

1952 (2). - Herbert THURSTON SI, *Physical Phenomena of Mysticism*; London, Burns & Oates, 1952. - Versio in linguam germanicam: *Die körperlichen Begleiterscheinungen der Mystik*; Luzern, Räder & Cie, 1956.

IDEM, *Surprising Mystics*; London, Burns & Oates, 1953.

Notus auctor (iam defunctus) cuius scripta magna ex parte a P. Crehan SI eduntur, propter specialissimam quam sibi acquisierat cognitionem ex

continua multissimorum annorum cum biographiis Sanctorum Servorumque Dei necessitudine, silvam rerum sibi comparaverat circa phaenomena mystica omnis generis, verae et effictae, christianae et profanae, experimentalis quam dicunt et primitivae, ita ut in his rebus describendis et diiudicandis peritissimus habendus sit.

Cfr etiam *Analecta Bollandiana* 72 (1954) 259-260; et 74 (1956) 291-283, ubi de his libris exhibetur censura laudabilis.

1953. - Suso MAYER OSB, *Neueste Kirchenrechts-Sammlung*; Freiburg/Brsg., Herder, I (an. 1917-1929) 1953; II (an. 1930-1939) 1954; III (an. 1940-1949) 1955.

Opus sane magnae utilitatis. De rebus ad Causas Sanctorum pertinentibus passim habentur notitiae (vide Indicem operis, seu singulorum tomorum); de Sectione Historica notitiae absque ullo commento.

1954. - Stephanus SIPOS, *Enchiridion Iuris Canonici*⁶, cura Ladislai GÁLOS; Roma, « Orbis catholicus », 1954; 591-594: *De beatificatione et canonizatione* (sub titulo generali: *De cultu Sanctorum*).

Expositio sat brevis et arida.

1955 (1). - Josef Löw, *Bemerkungen zu den Selig- und Heiligsprechungen*, in *Theologisch-Praktische Quartalschrift* (Linz) 103 (1955) 91-102.

Occasione anni marialis, certo numero Canonizationum exornato, praesentantur notae aliquae criticae ad pellendas varias obiectiones contra percrebrescentem numerum novorum Sanctorum et Beatorum his recentibus temporibus ad gloriam altarium evectorum. Quaestio quoque Summorum Pontificum « Sanctorum » historice illustratur.

1955 (2). - Willibald M. PLÖCHL, *Geschichte des Kirchenrechts II* (1055-1517); Wien-München, Herold, [1955]; 321-324: *Kanonisations- oder Heiligsprechungsprozeß*.

Brevis, sed accurata historica expositio de origine iuris pontificii circa Causas Sanctorum, in qua etiam novae notiones, quae D.no Kuttner debentur, aequae proponuntur.

1956. - Josef NUTTIN, *Psychoanalyse und Persönlichkeit*; Freiburg/Schw., Universitätsverlag, 1956. = *Arbeiten zur Psychologie, Pädagogik und Heilpädagogik* N° 10.

Notetur, opus exisse primum in versione neerlandica (1949; 2 ed. 1952), deinde in versione francogallica (1950; 2 ed. 1955), in versione anglica (New York 1953, London 1954) et italica (1953), ac denique, iuxta 2^{am} ed. francogallicam, etiam in lingua germanica, operâ nostri P. is Aloisii Guggenberger (Gars am Inn). In appendice exhibetur textus magnae allocutionis Summi Pontificis Pii XII o. m. diei 13 IV 1953 ad illos qui Congressui pro Psychotherapia et Psychologia clinica participarunt (textus originalis francogallicus et versio germanica).

De utilitate huius libri pro omnibus qui studia sua ad penetrandam animam Servi Dei aut Sancti (vel cuiuscumque hominis) dirigere debent, non est necesse ne verbum quidem perdere. Sequitur bibliographia methodica selectissima, pp. 310-328.

1957. - Gustav MENSCHING, *Das Wunder im Glauben und Aberglauben der Völker*; Leiden, Brill, 1957.

Auctor, nec catholicus nec catholicismo amicus, in re tamen (ut non paucae aliae lucubrationes eiusdem generis indicant) versatus est; nec sine fructu est, noscere etiam expositiones et observationes atque explicationes quas de miris in genere et de miraculis in specie a non catholicis dantur.

1958 (1). - Antonius CRNICA OFM, *De Canonizatione aequipollente in favorem B. Nicolai Tavelič Ord.Min., Martyris Hierosolymitani ex an. 1391*; Šibenik 1958, pro manuscripto, pp. 70.

Sollers Causae Beati Nicolai Tavelič postulator hunc paravit tractatum, quo demonstrare contendit, hunc beatum Martyrem franciscanum meruisse, extra viam iuris, scilicet per « Canonizationem aequipollentem », brevi manu a Summo Pontifice faciendam, ad fastigium glorificationis esse evecutum. Circa nonnulla quae sedulus auctor circa institutum sic dictae « Canonizationis aequipollentis » protulit, fortasse quaedam obicienda essent.

1958 (2). - Karl RAHNER SI - Th. BAUMANN SI, *Visionen und Prophezeiungen²*; Freiburg/Brsg., Herder, 1958. = *Quaestiones disputatae* N° 4.

Exagitatis nostris temporibus impetus quidam seu animi cupiditas inter multos homines exorta est, qua incensi, de visionibus, prophetiis, miraculis aliisque id genus avidè inquirunt. Hinc optime fecit clar. mus auctor, de visionibus et prophetiis sanam exponendo doctrinam Ecclesiae. Quisque de Causis Sanctorum (vel simpliciter de vita Servorum Dei) pluries occupatus est, bene noscit, quam urgeter aliquando quaestio de his rebus responsum, non semper facile, exquirat.

1958 (3). - Georg SIEGMUND, *Wunder. Eine Untersuchung über ihren Wirklichkeitswert*; Berlin, Morus-Verlag, [1958].

Notus theologus in hoc libro, naturâ suâ — uti dici solet — « scientifico-evulgativo », de veritate miraculorum agit et de fine, ob quem a Deo Creatore efficiuntur. Quaestio de natura et possibilitate miraculorum absque fundamento Fidei numquam recte solvi potest.

1958 (4). - Cosmas PETERS OCarm., *Theresia von Lisieux in neuester Sicht*, in *Carmelus* 5 (1958) 269-290.

Evulgatio recens facta operum S. ae Teresiae a Iesu Infante in forma authentica, veritati scilicet scriptorum eius restituta (cfr. Sainte THÉRÈSE de l'Enfant Jésus, *Manuscrits autobiographiques*, Carmel de Lisieux [1957], opus deductum ex editione critica qua textus manuscriptorum uti iacent editi sunt: *Manuscrits autobiographiques de Sainte Thérèse de l'Enfant Jésus*, Office Central de Lisieux, avril 1956, 3 volumina), quaestiones varias circa hanc Sanctam, eius vitae rationem, eius indolem et psychologiam suscitaverunt, ita ut numerosae de his rebus editae fuerint publicationes minores et maiores.

R. mus Peters, in laudando articulo supra nominato, brevem proponit conspectum de summa scriptorum maioris momenti, quae circa S. am Teresiam recentissime prodierunt. Quicumque studium peculiare in penetrandum animum Sanctorum praecipue dirigere coactus est, ex hac visione generali — vel, si velis, « revisione » — magnam utilitatem capiet.

1959 (1). - PRUS XII [*Nel bicentenario di un grande Legislatore*] (Sintesi storica), in *La figura e l'opera di Benedetto XIV*; Bologna, Tamari, 1959 (curâ Postulationis gen.lis OP).

Cum de honorando Summo Pontifice Benedicto XIV, occasione bis centum annorum ab eius morte defluxorum, ageretur, ipse tunc regnans Summus Pontifex Pius XII o.m. benevolentissime obtulit se audientiam solemnem concedere velle toti Sacrae Rituum Congregationi, cum omnibus quomodocumque ad eam et eius actuositatem pertinentibus, in qua Ipse haberet sermonem commemorativum, quam etiam parare coepit, more suo, longo antea tempore sibi ab archivo Congregationis adductis voluminibus aliisque documentis ac libris, ad investigandum personaliter figuram et opus Benedicti XIV. Papa morte praevento, audientia non amplius potuit haberi, sed sermo quasi perfectus inter scripta relicta inventus et die 9 IV 1959, in folio quotidie in aedibus Vaticanis impresso *L'Osservatore Romano*, in lucem est editus. Cum vero solemnna recordationis Benedicti XIV Romae non iam potuerint haberi, a Postulatione gen.li OP, merito et studio R.mi P.is Piccari, praesidis dictae Postulationis, in urbe Bologna die 18 IV 1959 magna dignissimaque amplitudine celebrata sunt.

Hac occasione libellus publicatus est, in quo, primo loco, sermo Pii PP. XII iam recordatus iterum impressus et divulgatus est (pp. 9-32). Praeter ea quae Pius XII de praedecessore Benedicto XIV luculenter exponit, iure merito attentionem in se compellunt quae de recognoscendis in praxi Congregationis quibusdam modalitatibus pertractationis proponit.

1959 (2). - LUIGI CIAPPI OP, *Il concetto della santità in S. Tommaso d'Aquino e in Benedetto XIV*, in *La figura e l'opera di Benedetto XIV*, Bologna 1959, 35-57.

Sacri Palatii Magister, R.mus P. Ciappi, solemnem habuit sermonem in celebrationibus Benedicto XIV dicatis, occasione bicentennarii ab eius obitu, quae in urbe patria Prospero Lambertini peractae sunt. Sicut sermonis inscriptio innuit, quaestionem tractabat summi momenti in Causis Servorum Dei, quaestionem scilicet de vera sanctitatis christianae natura seu de virtute heroica, quae est et manet fundamentum exaltationis Servorum Dei ad gloriam altarium. Doctus orator identitatem demonstravit — ad rei naturam pertinentem — notionis sanctitatis apud Doctorem angelicum, apud Summum Pontificem Benedictum XIV, « Magistrum » eximium, in omnibus quae ad Causas Servorum Dei attinet, et apud modernos quoque Rituum Dicasterii moderatores, prout in nonnullis recentioribus documentis aperte reperiri potest.

1959 (3). - KARL DEURINGER, *Die Beurteilung außergewöhnlicher mystischer Phänomene, beim heiligen Johannes vom Kreuz*, in *Geist und Leben, Zeitschrift für Ascese und Mystik* 32 (1959) 106-115.

Densi huius commentarioli auctor vehementer deplorat morbosam illam; hac nostra aetate, nimis diffusam inclinationem, non solum simplicium fidelium, sed etiam sacerdotum, captationem faciendi visionum, apparitionum, prophetiarum aliorumque similium phaenomenorum, de quibus qualemcumque notitiam avidè quaerunt. Est signum instabilitatis mentium et timoris et angustiae quae tantorum hominum vitam affligunt. S. Ioannes a Cruce, Sanctus, Doctor theologiae mysticae, ipse mysticarum gratiarum particeps; de

his rebus severe iudicat. Numerosa excerpta ex operibus Sancti de vera et authentica mystica doctrinam sinceram praebent. Deplorat etiam idem auctor habitudinem illam, aetate quam « baroccam » vocant nimis excultam, vi cuius hagiographi in biographiis Sanctorum aut Servorum Dei de similibus rebus absque criterio et in mensura superabundante scripserint, ita ut figura sanctitatis verae saepius fidelibus deformata praesentetur.

1959 (4). - Eduardus DHARIS SI, *Qu'est-ce qu'un miracle*, in *Gregorianum* 40 (1959) 201-241.

Disquisitiones et disputationes circa miracula recentioribus temporibus magnum habuerunt incrementum, quod explicatur partim ex modernis quibusdam sive ex philosophicis, sive ex scientiis naturalibus haustis principiis, partim ex generali hominum nostrae aetatis inclinatione, phaenomena « supernaturalia » per viam cognitionis naturalis praecipue seu per rationem tantum enucleandi. Cum quaestio miraculorum in pertractatione Causarum magnum habeat momentum, indagations theologicas-philosophicas serias circa hanc quaestionem omnes quibus interest, attente prosequi debent.

1959 (5). - Zsolt ARADI, *Wunder, Visionen und Magie*; Salzburg, Otto Müller, 1959.

Inde a miris quae in Antiquo Testamento narrantur, usque ad miracula quae nostris temporibus accidisse exhibentur, cl. auctor indagacionem suam extendit. Est liber « divulgationis », sed serietate scientifica compositus; stilo facili attrahit et delectat, attamen lectori solidam praebet expositionem, ita Fidei ut rerum naturalium et psychologiarum cognitione fundatam. - Liber editiones habet simul in America, in Magna Britannia, in Italia et in Hispania.

1959. (6). - *Études carmélitaines*; Paris, Desclée de Brouwer et Cie, 1911 ss.

Inde ab an. 1911 exierunt *E.C.* in forma folii periodici, cum hoc titulo secundario: *E.C. historiques et critiques sur les traditions, les privilèges et la tradition de l'Ordre*. (Ratione primi conflicti mondialis folium non exivit 1915-1919). - Ab an. 1931 titulus secundarius sic mutatus est: *E.C. mystiques et missionnaires*. Inde ab an. 1935 cuius fasciculus thema quoddam peculiare assignatum est. Apparuit etiam aliquando alius titulus secundarius, nempe: *E.C. Revue de psychologie religieuse*, quo meliori modo linea indicabatur, quam editores periodici propius sequi intendebant (1940-1945 alter conflictus mundialis novam imposuit periodici suspensionem). Ab an. 1946 periodicum apparuit iterum, sed absque titulo secundario, et an. 1947 mutatum est in seriem publicationum absque fixo termine editionis, in forma librorum qui singulis thematibus dedicantur. Praevalet studium theologiae mysticae, praefereudo indagaciones psychologicas phaenomenorum mysticorum, et paramysticorum. Nemo non videt maximam horum studiorum utilitatem. In hac sede indicem particularem praesentare non possumus; sufficiat hanc seriem studiorum summi momenti pro cognitione vitae mysticae, verae et falsae, cum vasto et complexo rerum connexarum apparatu, enixe commendare. Cfr etiam Enrico RAVERA, *Études carmélitaines*, in *Enciclopedia Cattolica* V [1950] 738.

Laudibilissimam hanc publicationum seriem ultimo loco posuimus, cum adhuc publicetur, et ut digne selecta haec nostra bibliographia claudatur.